

«Fransaya da 10000 işçi gönderiyoruz...» — Gazeteler —

İnönü — Seç seç al... İster misin Bayan?..

Ekim mevsimine hazırlık

3

EKİM

3 Ekim tarihine kadar tasarruflarınızı İş Bankasına yatırınız. Yılın üçüncü çekilişinde İş Bankası, başta 10 Apartman Dairesi, 100.000, 25.000, 5.000 liralar olmak üzere çeşitli, zengin ikramiyeler dağıtıyor.

Çekiliş: 30 Aralık

TÜRKİYE

BANKASI

Paranızın... istikbalinizin emniyeti

(Faal: 7336—168)

Akbaba

SİYASİ MİZAH GAZETESİ

BAŞYAZARI :
Yusuf Ziya Ortaç

SAHİBİ :
Ergin Ortaç

YAZI AİLESİ :
Aziz Nesin, Adnan Veli, Orhan Kemal, Rifat Ilgaz, Naci Sadullah, İlhan Selçuk, Selâmi Yurdatap, Nimet Arzık, Necdet Rüştü, Salâhattin Kutlu, Zeyyat Selimoğlu, Cenap Güven, Burhan Esen, Kenan Akıncı, Reşit Aşçıoğlu, Vedat Saygel, Kudret Sinan.

ÇEVİRGEN AİLESİ :
Vâ - Nû, Semiramis Aydınlık, Ergin Ortaç, Gülden Ortaç.

KARİKATÜR AİLESİ :
Necmi Rıza, Altan Erbulak, Turhan Selçuk, Nehar Tüblek, Cafer Zorlu, Mehmet Polat, Semih Balcıoğlu, Mim Uykusuz, Bülent Şeren, Zeki Beyner, Burhan Solukçu, Şadi Dinççağ, Mıstık.

Yazı işlerini fiilen idare eden :
Kadri Yurdatap

Dizildiği ve basıldığı yer :
Akbaba Matbaası
Kapak baskısı :
Şaka Matbaası

Abone bedeli: Yıllığı 50, Altı aylığı 25 lira. Yabancı memleketlere yıllığı 100, altı aylığı 50 lira. Uçakla gönderilmesi istenen abonelerden uçak masrafı ayrıca alınır.

Fiatı : 100 kuruştur.

İDARE YERİ :
Divanyolu Klodfarer caddesi, No. 8-10
Daire : 3.
Telefon : 22 18 11

İLAN FİATI :
Kapak içi, santimi 20 lira, iç sayfalar 30 liradır.

3 Eylül 1964
Cilt : 7 — Sayı : 36
YIL : 42

Bu gazete Basın ahlâk yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

İç Barış!

Komşumuz Yunanistan, müttefikimiz Yunanistan, NATO gücü içinde silâh arkadaşımız, harita üstünde kader arkadaşımız Yunanistan bizim dostumuz mudur?..

Yüzyıllar boyunca, çıplak Anadolu'nun kanı ile yaşayan, ekmeği ile beslenen, asker kaçağı, vergi kaçağı Arap memleketleri bizim dostumuz mudur?..

Bağımsızlığın alfabesini Atatürk'ten öğrenen şu Abdül Nâsır'a bakınız: Cami şadırvanlarında, ayaklarından naylon çoraplarını sıyırıp gösteriş aptesti alan bu imansız din kardeşi bizim dostumuz mudur?..

Doğu komşumuz Rusya, şu büyük elçisi her bakanlığın kapısında dostluk serenatları söyliyen Rusya, şu kocaman Rusya, şu bütün kaba isteklerinin suçu pos bıyıklı Stalin'in sırtına yükletilen, şu klise düşmanı ve papaz dostu Rusya bizim dostumuz mudur?..

Bunlara, bu iliklerine kadar Türk düşmanlarına «dost» sözünü «dostumuz değildir» diye bile kullanamayız!

Şu Amerika, ki bizim dostumuzdur, ki bizim yardımcımızdır, ki bizim dayanağımızdır, o bile bizi unuttu... O bile Kore'de bir hayal uğruna can verenleri unuttu... Beşbin delikanlının kanı bu!.. Bu kanlar, bu yirmi yaşın sıcak kanları, şehadet şerbeti değil, kızılcık şerbeti olsa yine unutulmaz!

Demek, komşuya güven yok, dosta inan yok...

E, kime güveneceğiz, kime inanacağız öyleyse?.. Kendimize, kendi gücümüze, havada kendi gücümüze, denizde kendi gücümüze, içerde, vatan çevresinde, yurt düzeyinde tek kalb olmuş, tek kafa olmuş, tek yumruk olmuş gücümüze!

Hiçbir yabancı silâh, bize, birbirimize sıktığımız yumruklar kadar korkunç olamaz, yıkıcı olamaz, öldürücü olamaz.

1946 danberi, bu düşmanlığın ekilmediği toprak kalmadı sınırlarımız içinde. Kafasında beyin yerine kursak taşıyan kör politikacı, vatan haritası üstünde, onsekiz yıldır çift sürüyor...

Biz, yalnız kara gücümüzle, yalnız hava gücümüzle, yalnız deniz gücümüzle değil, en az onlar kadar kafa gücümüzle, gönül gücümüzle de tetikte durmak zorundayız.

İmparatorluğun çöküş yıllarında, Boğazı tıkayan düşman donanması, öylesine bir şahlanış tan sonra Mustafa Kemal'in çektiği zafer bayrağını selâmlıyarak uzaklaşmıştı. Yoksa işte böyle, Kıbrıs'lı bir keşiş, iki milyon süngüye meydan okur!

O günden bugüne, yıllar boyu neler geçti ise, neler geçti ise, neler geçti ise unutmalıyız. Değil Uşak'ta şakağından yaralanan İsmet Paşa, değil Topkapı'da kudurmuş sarhoş sürülerinin çemberine düşen İnönü, herkes çektiğini unutmalıdır. Darağacında can verenlerin anaları, babaları, eşleri, çocukları bile acılarını yüreklerinin sönmez ateşinde küllemelidirler. Üzerlerine dört yılın demir kapıları kilitlenmiş çileliler bile hür insanlar arasında, içlerindeki zindan karanlığını güneşle, rüzgârla, denizle yıkayıp arınmış bir ruh içinde, kaygısız, öfkesiz, otuz milyona karışmalıdırlar.

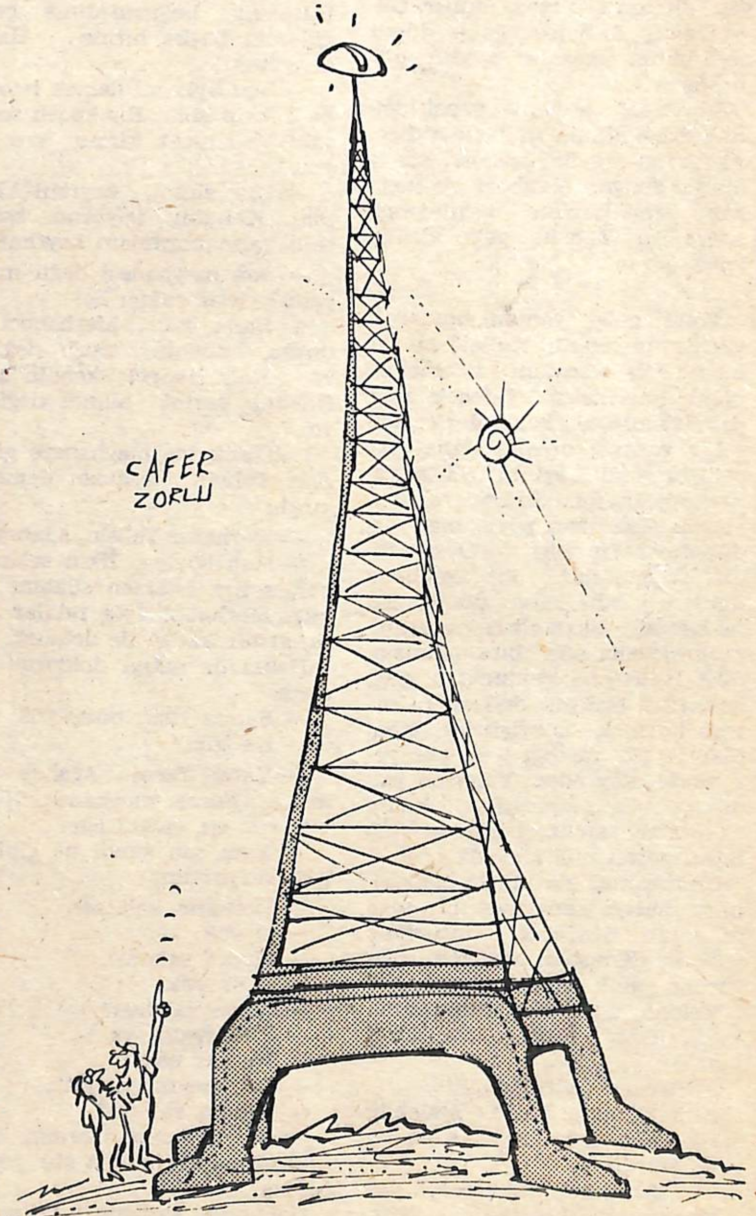
Atatürk, o büyük kafa ve büyük kalb adamı, tek başına, nice direnişleri aşarak, yüzelliliklerin affını Büyük Millet Meclisinden çıkarmıştı.

Biz, ihtilâlin suçladığı insanların affını da, Mustafa Kemal'in büyük arkadaşı İsmet Paşa'dan bekliyoruz. Onun gücü, böyle bir zorluğu yenmeğe yeter ve bu jest, herkesten çok ona yakışır!

Dış dünyamızdaki huzursuzluğu, iç dünyamızdaki huzur ile yenebiliriz.

Yusuf Ziya ORTAÇ

Fransaya 10 bin işçi gönderilecek. — Gazeteler —

— İşte ekmeğimiz!

İÇİP İÇİP AĞLAMA Romansı

AZİZ NESİN

SARI Tahsin, meyhanesinin önüne bu balık ağlarını dekor olsun diye asmadı. O mantarları da süs olsun diye koymadı meyhane penceresinin önüne. Onlar kendiliğinden öyle, burda her şey öylecene... Balıkçı kayıkları da çakıllı kıyıya süs olsun diye çekilmemiş... Sarı Tahsin, meyhanesini bile istiyerek, düşünerek deniz kıyısına kurmadı; başka bir yer aklına gelmemişti de ondan... Bu kıyı kuytusuna, saç, bez, çuval, teneke, oluklu saç, paslı teneke, eski varil, delik bidon, tahta, taş, kerpiç, katranlı kâğıt, eline ne geçtiyse topladı, sonra bunların hepsini birleştirip, buraya bir meyhane kuruverdi. İki küçücük penceresiyle, bir de kapısı var. Pencereden baktın mı, balıkçı kayıklarının kalkık burunları arasından ve asılı balık ağlarının arkasından karşı kıyıyı görürsün. Sarı Tahsin, manzarayı kapıyor diye balık ağlarını kaç kere kaldırtmak istedi de, kimi müşteriler karşı koydu.

Meyhanenin her bir yanı sarmaşıkla sarılmış, salt iki küçük pencereyle bir de kapı kalmış sarmaşıkla örtülmeyen. Yediveren kaysı gülü de, bütün çatıyı sarmış. İki pencerenin önü çepeçevre hanımeliyle donanmış. Arka yan, filbahrilerle, yabangülleriyle dolu... Meyhanenin kapısı önünde bir asma çardağı var, altında altı masa durur. Güneş batıp da iyice gölge düştü mü, bütün masalar çardak altına çıkar.

Burda her ne varsa, hepsi kendiliğinden olmuş, ta eskiden beri varmış gibi gelir insana; sanki dünya dünya olalıberi bu meyhane işte böylece burdaymış, sonra Sarı Tahsin gelip girmiş içine...

* * *

Yolun gölge yanına sığınarak yürüyen delikanlı, Kolej'i bu yıl bitirdi. Ne olacağını bilemiyor, belki Amerika'ya gidecek ama pek istemiyor, Paris derler bir şehir varmış, orasını daha çok çekiyor gönlü... İyi mi? Şiirler yazar, söyler, ama kimselere okuyamaz. Bakarsan şöyle bir, vurdumduymazın biri... Oysa içlidir, duygulüdür, bir kendince dünyası vardır içine dönük. Bu farfaralığı, durmadan konuşması, başkasına söz bırakmaması, dikkati üstüne çekmekten çok, özkendini gizleyip dışkendini ortaya koymak isteyişinden. Kendisi de şiir yazdığı için, şiir yazanlarla alay eder. Yalnızca yalnızca ağlar, kendisiyle kalınca... Ama üstelik, başka bir ağlayan gördü mü, alay da eder.

Umursamaz görünüşlü delikanlının dudağı kenarında bir taze ot sapı... Bir ıslık tutturmuş gidiyor. Güneşten, denizden, rüzgârdan yanık derisi pul pul...

Yoldan, dik meyhane yoluna saptı, kaba toprağı tozutarak indi,

— Heeeey, Tahsin âbiii!..

Birkaç kere böyle seslendi, çardak altındaki masalardan birine oturdu.

— Tahsin âbiii!... Heeey!..

Mahzen dehlizlerinden gelirmiş gibi, meyhanenin tezgâhından Sarı Tahsin'in sesi yankılanarak duyuldu:

— Sen misin Nuriii? Yahu oğlum, rakıyı boğazımda kodun, nedir derdin, ne bağırıyorsun?

Birbirlerini görmeden konuşuyorlardı:

— Yahu müşteri geldi be!

— Kimmiş o müşteri? Hah hah hah...

— Ben müşteri değil miyim?..

— Haçan senin müşteri olmaklığına on fırın ekmek yemekliğin lâzım...

— Ne biçim meyhane be!

— Oğlum, zavurdama orda... Boğaz'ın her bir yanı meyhane. Burasını beğenmedinse, çeker gidersin başka birine... Haydi, al voltanı!

— Ben öyle mi demek istedim be Tahsin âbi... Bir kadeh soğuk rakı getirecek kimse yok mu yani?

— Dur şimdi, keyfimi kaçırma!.. Kendim içiyorum, sadrâzam gelse bozamam keyfimi.

— Sen meyhaneci değil misin yahu? Getir rakıyı be!

— Bana bak! Meyhaneci olduksa, babanın uşağı değilim ya... Kalk da gel kendin al!... Rakının yerini bilmez değilsin ya...

Delikanlı loş meyhaneye girdi. Sarı Tahsin tezgâhta demleniyordu.

— Merhaba Tahsin Ağabey...

— Hah şöyle... İlkin selâmını ver, sonra istersen silâhını çek vur. Merhaba! İşte rakılar rafta, al bir kadeh de doldur...

Delikanlı rakıyı doldurdu kadehe.

— Salata filân bişey yok mu?

— Ne gibi?

— Yahu Tahsin Ağabey yapma be, burası meyhane... Ne gibisi var mı, salata işte...

— Yani sen şimdi ne gibi salata istiyorsun?

— Domates salatası...

— O yok.

— Hıyar salatası.

— O da yok...

— Çiroz salatası?

— Yok dedik ya...

— Ne var peki?

— Git başımdan, git!..

— Kavun var mı?

— Kavun meze isteyen, kolunun altına bir kavun alır getirir oğlum.

Delikanlı, kadehteki rakıyı içti, yüzünü buruşturup yumruğuyla ağzını sildi.

— Peki öyleyse, dedi, ben gidip de bir şeyler alayım, kavun, peynir, domates filân...

— Git getir ya... Burası meyhane oğlum, herkes elinde bir dolu zenbille gelecek...

— Tekke desene şuna...

Sarı Tahsin keyiflenmişti, Karadenizlice, Karadenizlice gülüyordu.

* * *

Delikanlı, Sarı Tahsin'in meyhanesine döndüğü zaman hava yeni kararıyordu. Masalarda müşteriler vardı. İki garson masalar arasında koşuşup duruyordu. Sarı Tahsin, yine tezgâhı başında demlenmekteydi. İki garson da daha çok, bu meyhanenin yeni müşterilerine hizmet ediyorlardı. Meyhanenin gedikli müşterileri, bir yandan kendi işlerini kendileri görüyor, bir yandan da Sarı Tahsin'le şakalaşıp duruyorlardı. Bu gedikli müşterilerden biri, evde yapılmış midye dolması getirmiş, iki midye dolmasını da Sarı Tahsin'in tabağına koymuştu. Kimisi kavun kesiyor, kimisi salata yapıyor, kimisi de kalkıp buzu keserle parçalamıya çalışıyordu. Sarı Tahsin bu gedikli müşterilerine,

— Yahu, dedi, herkes kendi gırtlağına düşmüş, hiçbiriniz de şu Tahsin kulunun kadehine rakı koyayım, demiyor. Bu dünyada insaniyetlik kalmamış...

* * *

Ay yusyuvarlak, ta karşıda... Nuri tek başına oturduğu masada Boğaz'ın karşıkıyı ışıklarına bakıyor, baktığını görmüyor. İçiyor. Yanındaki masada da bir başına bir adam var, o da içiyor, içiyor ama ağlıyor da... Dirseği masada, eli alnında durmadan ağlıyor, boyuna ağlıyor. Adam ağlıya ağlıya gözyaşı olup akıp gidecek, karışacak Boğaz'a.

Delikanlı, onun ağladığını görmemek için başını Boğaz'a çevirdi. Bir süre başı Boğaz'a çevrik durdu. Ama merak etti biraz sonra, yine ağlıyor muydu adam? Belli etmeden dönüp baktı, evet ağlıyordu... Gözyaşları, önündeki kadehine dökülüyor, içiyor kadehten biriki yudum, yine ağlıyor ara vermeden... Bir insan nasıl bu kadar ağlıyabilir? Saatlerdir ağlıyor... Delikanlı başını yine denize çevirdi. Ama kendi merakını yenemeyip, bakıyor arada yine adama; adam öylecene, kıpırdamadan, bir eli alnında, dirseği masada, için için ağlıyor, bitevi sesle ağlıyor.

Delikanlı kızdı ilkin, sinirlendi, az sonra duygulandı, acıdı adama... Ne yapsaydı?

İçeri girdi, tezgâh başında içmekte olan Sarı Tahsin'e,

— Tahsin âbi, dedi, yanımdaki masada bir adam var, illet etti beni yahu... Masaya oturdu oturalı hiç durmadan ağlıyor. Kim o adam Allaşkına, biliyor musun?

Sarı Tahsin Karadenizlice bir güzel güldükten sonra,

— Müşteri, müşteri diyordun da kafa ağırıtıyordun ya, dedi, işte has müşterim o adamdır; ayda, iki ayda gelir, efendi gibi ağlar, içer rakısını gider.

Delikanlı geldi masasına. Adam ağlıyordu içini çeke çeke... Başını öteyana çevirse de duyuyordu ağladığını... Gidecekti burdan, başka meyhaneye, evine, başka bir yere... Gidecekti ama, o adam yine orda ağlıyacaktı. Duymazdı ya sesini... Duymaz mıydı? Duyardı... Bir başka türlü ağlayıştı, bir kere duydun mu sesini, nereye gitsen artık hep duyarsın...

Güzel gecenin tadı kaçtı. Herifin suratına bir yumruk mu atsa? Yakalayıp boğazından iki eliyle sıksa da sustursa mı? Yalvarsa mı?

Yanına gitti,

— Affedersiniz Beyfendi, dedi, cesaretimi mazur görün, masalarımızı birleştirmekte mahzur var mı? Yoksa masama şeref verir misiniz lütfen...

Bu türlü meyhane ağızlarını, kolpoları öğrenmişti. Yaşlı adamlar gibi konuşacaktı.

Ağlıyan adam çok edepliydi. Ayağa kalktı,

— Estağfurullah, emredersiniz... dedi, delikanlının masasına geçti.

Kalktığı masada bir rakı şişesiyle bir su şişesi, bir de kadehten başka bir şey yoktu. Delikanlı onları da alıp geldi. Oturdular karşılıklı. Ağlıyan adam Boğaz'a bakmıyordu, aya bakmıyordu, başı avucunda ağlıyordu yine... Delikanlı onun da kadehini doldurdu.

— Şerefinize! dedi.

— Şerefinize efendim...

Rakıyı dikti, alnını avucuna alıp, kaldığı yerden ağlamasını sürdürdü.

— Bir şay emreder misiniz, mezelerden?

— Teşekkür ederim efendim... Cevabını veriyor, yine ağlıyor...

Sakalları birazcık uzamış, saçları da öyle... Boyunbağının düğüm yeri büzülmüş, yıpranmış... Elbisesi eski ama özenli, gömleği temiz... Saçları taralı. Pantalonu ütülü... Ağlıyor, ağlıyor, ağlıyor... Ağlıya ağlıya akıp yok olup gidecek adam...: Bir insanda bunca gözyaşı nasıl olabilirmiş diye şaşıyor delikanlı.

— Şerefinize beyfendi.

— Şerefinize efendim...

Ağlıyor adam... Delikanlı hırsından tırnaklarını kemirmeye başladı.

— Affedersiniz, sormak ayıp olmasın ama, bağışlayın beni; niçin ağlıyorsunuz? İçime dokundu da...

Ağlıyan adam anlatmaya başladı, hem ağlıyor, hem anlatı-

yordu. Anlatırken ağlamasını hiç kesmiyordu. Bütün anlattıkları hep onbeş-yirmi kelime içinde dönüp dolaşıyordu.

— Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Bendeniz... ağlarım efendim içip içip... Bendeniz böyleyimdir efendim, hep böyleyimdir: İçip içip ağlarım efendim... Yirmibeş yılımı sahnede geçirdim efendim... Tiyatrocuyum efendim... Bendeniz içip içip ağlarım efendim... Bendeniz jönprömiyeyim efendim... Yirmibeş senelik jönprömiyeyim efendim... Bendeniz içip içip ağlarım efendim... Bethoven büyük sanatkâr efendim, Şopen de, Şekspir de büyük sanatkâr efendim. Bendeniz de haddim olmıyarak icraî sanatkârım efendim. Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Şekspir büyük efendim... Bendeniz de haddim olmıyarak icraî sanatkârım efendim... Jönprömiyeyim efendim. Yirmibeş yıldır jönprömiyeyim efendim... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Yirmi lira gündeliğim vardır efendim... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Yirmi liranın on lirasını patron, içerde kor efendim, tiyatroyu bırakıp gitmiyelim diye efendim... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Haddim olmıyarak biz de icraî sanatkârız efendim... Bethoven büyük efendim, Şopen büyük efendim, Şekspir büyük efendim, büyük sanatkâr efendim... Ama bendeniz de haddim olmıyarak icraî sanatkârım efendim... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Bir Aleksandra'm vardı efendim... Aleksandra'm vardı efendim... Sonra Aleksandra'mız oldu efendim... Aleksandra'mız... daha sonra Aleksandra oldu efendim, Aleksandra... Aleksandra'm... Aleksandra'mız... Aleksandra... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Aleksandra'm vardı... Bir gece karakolda... Biz karakolda bir gece. Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Ben jönprömiyeyim efendim, yirmibeş senelik jönprömiyeyim efendim... Yirmi lira gündeliğim var efendim, on lirasını alırım, on lirası içerde kalır efendim... Tiyatrodan kaçmıyalım diye efendim... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Bethoven, Şopen, Şekspir büyük sanatkâr efendim... Ama bendeniz de haddim olmıyarak icraî sanatkârım efendim... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim... Aleksandra'm. Bir gece karakolda... Aleksandra'mız... Sonra Aleksandra oldu... Bendeniz her gece içip içip... Jönprömiyeyim efendim... Yirmibeş yıldır ...İcraî sanatkârım... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim...

— Bu haplardan günde birkaç tane yutarsan ateşin hemen kesilir!

Adam ağlıyor, konuşuyor, ağlıyor konuşuyor... Sözleri hep bu onbeşyirmi kelime içinde dönüp dolaşıyor... Ama bu kelimeleri her seferinde ayrı bir ayrıntılı anlam katarak, sanki büsbütün başka bir şey gibi anlatıyormuş gibi söylüyordu... Ağlıyordu durmadan, anlatıyordu durmadan...

Delikanlı onun niçin ağladığını anlamıştı artık.

— Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim...

— Anlıyorum efendim...

— Aleksandra'mı... Aleksandra'mız... Aleksandra... Bendeniz...

— Anlıyorum efendim...

— Bethoven de, Şopen de... Ama ben de... icraî...

— Anlıyorum efendim...

— Yirmibeş senelik jönprömiyeyim... Yirmi lira... on lirası içerde... Kaçmıyalım diye... Bendeniz her gece içip içip ağlarım efendim...

— Anlıyorum efendim...

* * *

Delikanlı uyanınca, evine ne zaman, nasıl geldiğini hiç hatırlıyamadı. Demek bütün bir gün uyumuş... Akşam olmuş. Kalktı. Sakal tıraşı olacaktı, olmadı. Yıkandı, giyindi, çıktı evden... Sarı Tahsin'in meyhanesine yöneldi. Daha erken, asmanın altındaki masalardan yalnız üçünde müşteri var...

Tanıdık garsondan rakı istedi. Garson,

— Meze? diye sorunca,

— İstemez! dedi. Yalnız rakıyla su...

Bu gece o da ağlıyacaktı...

Dirseğini masaya, başını avucuna dayadı. İyi... Üstüste iki kadeh içti... Ağlıyamadı... Dün geceki adamın dediklerini geçirdi içinden...

Sarı Tahsin önünden geçerken,

— Ne o oğlum Nuri, dedi, nedir o?

Ağlamaya çalışan delikanlının ancak gözleri dolmuştu.

Sarı Tahsin, delikanlının yanında bir sandalyeye oturdu. Anlamıştı onun ne yapmak istediğini. Yine Karadenizlice güldü bir güzel,

— Sen vazgeç, dedi, sen ağlıyamazsın...

— Niye? Ağlarım işte...

— Oğlum, ağlıyamazsın... Ağlasan da onun gibi ağlıyamazsın, ayıp kaçar... O iş başka iş... O adam, yirmibeş yıldır ağlıyor be... Adamın mesleği ağlamak... Sen ağlıyamazsın... Adamın yevmiyesi yirmi lira, on lirası içerde kalıyor. Sen içtiğin rakının parasını babandan alıyorsun... Sen ağlıyamazsın...

Karadeniz dilinden gülüyordu Sarı Tahsin ki, o gülüşe dayanılmaz.

— Hadi hadi, dedi, ye iç!.. Ne zaman gideceksen git Amerika'ya da, doktor mu olacaksın, mühendis mi, dön gel memlekete... O zamana kadar sağ kalırsam rakılar benden...

Kalktı Sarı Tahsin...

Delikanlı kadehi bir dikişte yuvarladı.

— Bendeniz her gece içip içip ağlıyamam efendim, ağlıyamam efendim...'diye tekrarlamaya başladı; ama ağlıyordu.

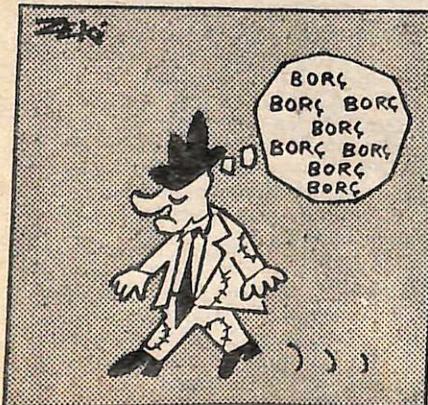
— Ağlıyamam efendim... İçip içip ağlıyamam efendim... deyip durmadan, boyuna ağlıyordu.

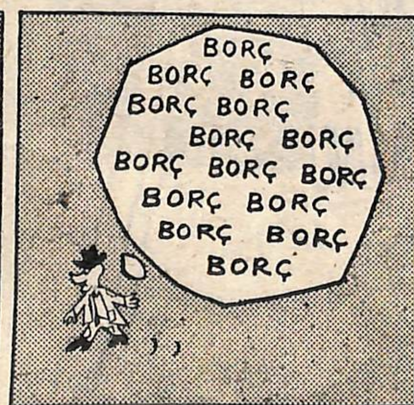
Bir rahattı, bir mutluydu...

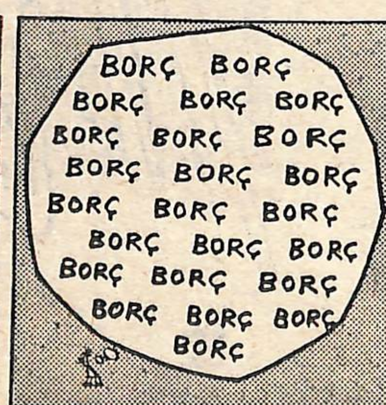
— Benim Aleksandra'm yok efendim... Bendeniz her gece içip içip ağlıyamam efendim... Bendeniz icraî sanatkâr değilim efendim... Yirmibeş senedir jönprömiye değilim efendim. Yirmi lira gündeliğim yok efendim. Patron on lirasını alakomaz efendim. Biz bir gece karakolda... Aleksandra'm yok efendim. Bendeniz içip içip ağlıyamam efendim...

Ağlıyordu delikanlı.

Aziz NESİN

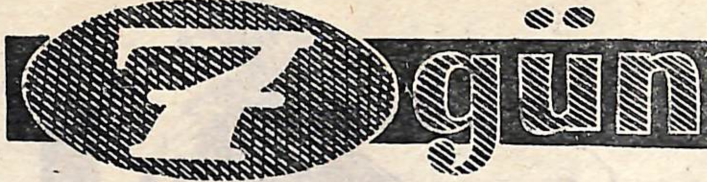

Yazılı!

PAZARTESİ :

Hürriyet gazetesinin «ekstra» sında (ekstra bildiğimiz gazete ilâvesinin yeni adıdır) Alman kadınlarının özelliklerini anlatan bir yazı serisi başladı. Oradan öğreniyoruz ki «Alman kadını» dünyadaki kadınların bir tanesi imiş... Şöyle güzelmiş, böyle çalışkanmış, hem de bilgiliymiş, ev işi, kültür, dans, neş'e ve düşündüğünüz her şey Alman kadınında... Almanya'da erkek nüfusu kadın nüfusundan üç milyon az olduğu için Cermen kadınları kendilerini beğendirmek yolunda meziyetlerini ve marifetlerini artırmak zorundalar... Ne yapsın talihsizler!

Alman kadını için Türklerin düşünceleri zaten öteden beri olumludur. Tâ Ömer Seyfettin'in «Fon Sadriştayn» hikâyesinden bu yana edebiyatımıza da geçmiştir Alman kadını medhiyesi...

Fon Sadriştayn, Sadrettin adında bir Türktür. Önce İstanbuldan bir kızla evlenir; ama gelin hanımın aklı fikri gezmede, eğlenmede, kumarda, dansta, gece hayatında... Sadrettin zaten zayıf nahif bir adam... Ne kesesi, ne sıhhati, bu hayata dayanamaz. Bir yandan borçlanırken bir yandan da ölesiyazmış zavallı Sadrettin... Ama karıyı boşar, bir Alman karısı alır. İşte o gün bugün, bütçesi de düzelir, sıhhati de... Yanağını sıksanız, kan fışkıracak... Cüzdanına el atsanız, banknot hışırdıyacak... Fon Sadriştayn artık mutlu... Ve herkese:

— Bir Alman kadını alın azizim!.. diye öğüt verir durur.

Aradan kırk yıl geçmiş... Bakıyoruz, ne Alman kadını değişmiş, ne Türk erkeği, ne de Türk basını...

SALI :

Sarıyerli Naci Kara adında bir vatandaş minibusle dolmuş yaparmış. Minibüsü de daha yepyeni... Ama mübarek makine ikide birde ve hem de müşterinin en cıvcıvli zamanı bozulur. Minibüs bozuldukça tabii sahibi de bozulur.

Ne yapsın, Naci Kara? Arabanın üstüne «Maşallah», «Nazar değmesin», «Bismillâh», «Allah büyüktür» gibi yazılar mı yazsın!.. Nâfile... Bu minibüste katır inadı var. Tam yolun ortasında zınk...

Bir seferinde Naci Kara illâllah demiş ve yemin etmiş:

— Ulan, demiş, eğer bir yerinden veriştirirsen at koşacağım...

Minibuste akıl var mı ki tehditten anlasın! Gene bir seferinde tam yolun orta yerinde bozulmaz mı...

Naci Kara ibret olsun diye minibüse iki at koşmuş. Ve şimdi atlı minibüs Sarıyerle Hisar arasında çocukları gezdiriyor.

Vaktiyle İstanbulda atlı tramvay vardı. Herhalde o devre yetişenler atlı minibüsü yadırgamazlar. Hem de bunun tekerlekleri lâstik olduğuna göre zamana (1964) ve zemine (asfalt) uymuş sayılır. Biliyorsunuz, işi ters tarafından alanlar için:

— Atı arabanın arkasına koşmak... diye bir deyim vardır. Ama bazan işte böyle atı arabanın önüne koşarsınız da gene de işlerin ters gittiğini göstermekten başka bir işe yaramaz.

Demek ki ne arabanın önüne koşmalı atı, ne de arkasına... Kısacası atlı araba devri geçti, gitti... Bunu anlamak için atlı mininbüse bakmak yeter.

ÇARŞAMBA :

İzmir Fuarı açıldı. Ama açılırken ne hikâyeler geçti. Bu yıl Demirperde ülkelerinden bazıları da pavyonlarını kurdular. Fuar sansür heyeti bu pavyonlarda çalınacak plâkları bir iyi incelemiş ve Macar Pavyonunda çalınmak için hazırlanan List'in plâkları ile Sovyet Pavyonunda çalınmak için getirilen Çaykovski'nin plâklarını yasaklamış.

Bilindiği gibi List de, Çaykovski de bu ülkelerin son rejimlerinden nice yıllar önce yaşamış sanatçılar... Ve hergün eserleri bizim radyolarımızda çalınır durur.

Sansürümüzün aklına ne dersiniz? Anlaşılan bu sansür her «san»dığını düşünmeden doğrudur diye önümüze «sür»en cinsten... Biraz sorup araştırma zahmeti yok mu canım?

Yok elbette... Cehalet oldu mu onlar yok olur.

PERŞEMBE :

Piyasayı ferahlatacak yeni kararlar alınmış. N'ola bu kararlar? Her zamanki gibi... Para basılacak, kredi dağıtılacak...

Eh... Piyasa ferahlıyacak ise mesele yok. Ama bir soralım kendimize: Nedir bu piyasa?

Çeşitli anlamlara gelir. Akşam üstleri gezmeye çıkmak için:

— Haydi biraz piyasaya çıkalım, derler.

İtibarı düşen biri için:

— Onun piyasası kalmadı, denir.

Ortalıktan çekilen biri için:

— Ne o piyasada görünmüyorsun, denir.

Piyasa mademki artık ferahlıyacakmış, cümle piyasa düşkününe müjde... Piyasaya rahat rahat çıkmak ve piyasada istedikleri gibi volta etmek fırsatına gene kavuşacaklar Haydi bereket...

CUMA :

Piyasa deyince aklımıza geldi. İstanbulda bir garip piyasa vardır: Amerikan Pazarı... Veya nam-ı diğer Biteks!

Gazetelerin yazdıklarına göre bu Amerikan Pazarında üstüne yabancı etiketleri iliştirilmiş yerli malları satılıyormuş. İncelemeler (Ah bu incelemeler!) ve tahkikat (Ah bu tahkikat!) devam ediyormuş.

Onlar devam etsedursun. Öte yandan bizim memlekette böyle üstüne yabancı etiketi iliştirilmiş mallar piyasaya hâkim durumdadır. Bakıyorsunuz Helena Rubenstein, Dior, Heim ve emsali kokular ve çeşidine bin bereket rujlar, kumaşlar, danteller, aksesuvar içinde bir yerli çiçek:

— Vay Brigitte Bardot'um benim memleket neresi? Sulukule mi, Samatya mı, Kasımpaşa mı, Yenişehir mi, Taşlıtarla mı?

— Şişlideki, Maçkadaki, Ayazpaşadaki pek mi farklı benden?

— Yok be ruhum! Bizim için ne farkeder! Elbise Biteksten, kitap Sahaflardan, ev eşyası Bit Pazarından... Şu nankör dünyada kendimiz eskidik, kullandığımız şeyin yenisini mi arıyacağız?

Ve iki gönül bir olunca samanlıkta bir seyran, bir inceleme, bir tahkikat,, bir kovuşturma... Mali polis yanında haltetmiş!

CUMARTESİ :

Alman fabrikatörü Wolf yatına binip Türkiye'ye gelmiş. Güzel denizlerimize... Güzel güneşimize...

Türkiye'de ne derlerse diyebilirler ama, suyumuza, havamıza, güneşimize bir diyecek var mı?

Yok... Yok... Onlara kimse bir şey diyemez. Hele bir Hamidiye, bir Taşdelen, bir Karakulak hiçbir yerde yoktur... Âb-ı hayât... Terkos'umuz bile hele çeşmeden aktığı günler zemzem suyu sayılır. İki yudum içtin mi bir yudum ekmek yemiş gibi olursun.

İşte Alman fabrikatörü Wolf da herhalde bunları düşünerek gelmiş cennet yurdumuza... Atmış Tarabya önlerine demiri... Gemisine zaten su lâzım. Hemen rıhtımdaki bir otelden su istemiş:

— Hay hay... demişler.

Uzatmışlar hortumları. Terkos suyu bu... Tam on beş galon su vermişler Almana...

— Hesap, demiş fabrikatör Wolf, borcumuz ne kadar?

— İki yüz lira!

— Şaka etmeyin, Almanyada bu parayla on beş galon su değil bira alınır!

— Biz onu bilmeyiz, iki yüz papeli uçlan bakalım...

Ve böylece zavallı Alman, elli kuruşluk Terkos suyu için iki yüz lirayı toslayınınca Allah Allah deyip demirini almış, basmış gitmiş ufuklara doğru...

Şimdi umut ederiz ki her yerde Türkiyenin propagandasını yapıyordur:

— Biraderlerim, diyordur vatandaşlarına, Türkiyede ne deniz, ne güneş, ne su!.. Hele suları öylesine kıymetli öylesine kıymetli ki bu güzel memlekettin... Biradan pahalı. Hem içerken sarhoş olmasan bile parasını öderken sarhoşlamaktan kurtulamıyorsun.

PAZAR :

İngiliz bandıralı Canberra geldi limanımıza... Gazeteler:

— Bacasız gemi... diye yazdılar. İki bin turist getirmiş Canberra... Yani bir yüzen şehir...

Bacasız ama bacaksız değil... Âdeta bir dev.

Yazısız

Esnaf — Tanrım! Şu Memet efendiye bir onüç ihsan et de borçlarını ödesin..

BEŞİRÎ KAYMAKAMI

CUMHURİYET gazetesinin bir «Kendi kendimizi tenkid» köşesi vardır. Pek beğenirim bunu. Her Bakanlığın, her müdürlüğün, her fabrikanın, her ticaret evinin, hattâ her insanın, hepimizin böyle bir köşesi olmalı. Hiç olmazsa içimizden «Kendi kendimizi tenkid» etmeliyiz. Ama, söylemesi kolay. Buna kimse yanaşmaz. Buyurma koltuklarında değil, kapıcı sandalyesinde oturanların bile burunları, General De Gaul'ün muhteşem burnu ile Kaf dağı yarışı eder. Kıyamayız kendimize... Söylenmesi en güç söz şu iki kelimeciktir insanoğlu için: «Hakkın var!»

Geçen haftaki Cumhuriyet arkadaşımızda, çoğu tek sütuna dizilen bu tenkid, ayrı bir önem almış, çift sütuna dizilmişti, okuyucu gözünü hemen avlayan şu başlıkla:

Savulun, Bay geliyor!

Kamyon geliyor, tank geliyor, jet geliyor, kasırga geliyor gibi bir şey...

Meğer bu gelen, öyle tehlikeli bir araç, korkunç bir âfet değil, bir kaymakammış.. Beşiri Kaymakamı!

Olay şu:

Beşiri Kaymakamı Bay Faik Kale, yanında Cumhuriyet Savcısı Nail Sucu ile yürürken, ilçenin ortaokul müdürü Bay Fehmi Kemer, elleri arkasında, selâm vermeden geçip gitmiş.

Kaymakam çok incinmiş anlaşılan. Okul müdürüne yazdığı resmî tezkerede şöyle diyor:

«Mahallin en büyük mülkiye âmiriyim.»

Doğru!

«Gerek bir memur, gerekse bir öğretmen olarak her hareketinizle örnek olmanız...»

Doğru!

«Nezaket kaidelerine herkesden fazla riayet etmeniz...»

Yine doğru!

«Hakkınızda tatbik olunacak inzibatî cezaya esas olmak üzere bu husustaki müdafaanızın...»

İşte bu yanlış!

Cumhuriyet, olayı bir yönden alıyor ve öfkeli kaymakama ver yansın ediyor...

Ertesi günü baktık, Milliyet'de Çetin Altan arkadaşımız da Kaymakamı kaleminin şişine geçirmiş!

Şimdi bir «kendi kendimizi tenkid» de biz yapalım:

Kaymakam, elbet bulunduğu bölgenin en büyük mülkiye âmiridir. Yanında, adaletin savunucusu ile yolda giderken, karşılaştığı hizmet arkadaşlarından bir nezaket selâmı beklemek hakkıdır elbet.

Yine kaymakamın dediği gibi, öğretmenlerimiz, elbet bulundukları bölgede nezaketleri ile örnek insan olacaklardır. Çocuklarımızın öğretim ve eğitimleri ile görevli bir okul müdürü, sokakta ellerini arkasına bağlamış, köy ağası gibi yürümez. Böyle yakışıksız bir dalgınlığa düşmüş bile olsa, kaymakama, savcıya rastlayınca hemen biçime girmesi, tatlı, nazik bir arkadaş selâmı vermesi, resmî vazifesi olmasa bile sosyal vazifesi, medenî vazifesidir.

Kaymakamın buraya kadar hakkı var şüphesiz. Onun haksızlığı, giriştiği resmî muamele ile başlıyor. Hiç kimse, hiç kimseden zorla selâm, zorla saygı istiyemez!

Eğer o damgalı, o mühürlü tezkere yerine, Beşiri Kaymakamı, kırılmış bir gönül dili ile özel bir mektup yazsa, okul müdürünü uyarsa idi, elbet daha doğru, daha verimli bir iş yapmış olur, haklı olduğu bir sitemde, haksız durumuna düşmezdi.

Türkiye'nin geçirdiği gizli krizlerden biri de budur: Saygı krizi! Kimse kimseyi saymıyor. Mahut Sertellerin «Resimli ay» dergisinde alınlarına «BATTAL» damgası vura vura Abdülhak Hamit'lere, Mehmet Emin'lere, Hamdullah Suphi'lere karşı açtıkları saygısızlık kampanyası artık bütün Türkiye'yi sarmıştır. Şu hale bakın ki, çocuklarımıza sevgi, saygı duygusu vermekle görevli bir okul müdürü bile, içinde yaşadığı daracık çevrenin kaymakamını saymıyor.

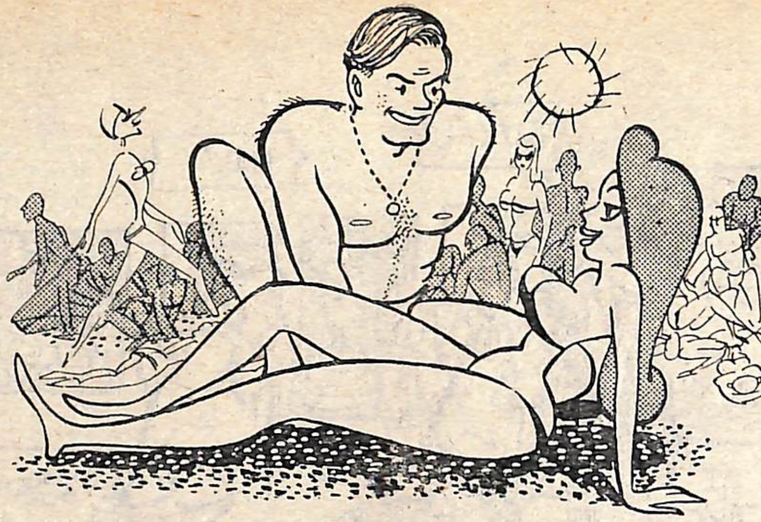
Dil kurumu, günün birinde «Saygı» kelimesini Türkçe sözlükten çıkarırsa hiç şaşmıyalım!

ORTAÇ

El falı
— **İstikbalini karanlık görüyorum!.**

O GÜN hava oldukça sıcaktı. Bu sıcakta nefes almak bile zorlaştığı için, İstanbul'lular kendilerini deniz kenarlarına atmışlardı. Öteki plâjlar gibi Florya plâjının da bütün kabineleri tutulmuş, hattâ deniz mevsiminin az çok geçmiş olduğunu söyliyenler bile, Florya'ya bugünkü rağbetten şikâyetçi hale gelmişlerdi. Denizde birbiriyle şakalaşan gruplardan başka, kumların üstüne uzanıp boylu boyunca yatanlar da, yazın son günlerinden bir şeyler elde etmiye çalışıyorlardı.

Aile kabinelerinin bulunduğu tarafa, nedense fazla rağbet vardı. Kalabalığın büyük kısmı, o yana yığılmıştı.

YAZIN Son Günleri

Adnan Veli

Türkân'la Nejat, kumların üstüne yüzükoyun yatmışlar, aşklarının en güzel günlerini yaşıyorlardı. Yanıbaşlarına bir yahudi ailesi yerleşmişti. Biraz daha geride, Mevlânakapı argosuyla konuştuklarına göre, bitirim oldukları anlaşılan bir delikanlı grupu vardı. Tam kalabalığın ortasında, İstanbul'lu olmadıkları yüzlerinden anlaşılan, üç yerli turist yerleşmişti. Bunlar ilkin, uzun paçalı donla denize girmek için direnmişler, fakat Ali İhsan Göğüş'ün sırtını okşadığı bir turizm polisi, bu halin, memleketin yüksek menfaatlerine aykırı olduğunu bildirince, mayo karaborsacılarının epice çetin geçen bir pazarlıktan sonra, birer mayo kiralamışlardı. İçlerinde en safı, Derinlik Köyünün muhtarı Durmuş'tu. İstanbul'a ilk gelişi olduğu için, burada gördüğü açık saçıklığa şaşırıp kalmış, böylelikle demokratik düzenin, ne derece üstün bir idare sistemi olduğunu da anlamak imkânını bulmuştu.

İkide bir, yanındaki Rıza'yı dürtüyor:

— Beri bah, len, diyordu. Şu yana bah.. Besbelli, İstanbul'un, gayrı hiç bi ayıbı galmamış. İstanbul'da selbeslik ziyadedir deyi ağnatırlarıdı emme, Cehendemi de bu gader unutmak olur mu a canım?.. Gıbrıs'ı gaybedeceğmişiz.. Helbette gaybederiz. Böyle oluncak, insan Gıbrıs'ı değel, gendini bilem gaybider.. Besbelli bu taraflarda hoca gıtlığı başlamış!

Rıza, onun bu lâflarına karşı gülümsedi:

— Sen uyuyon mu oğlum, dedi. Demokrâside gadın milleti, yaz gış cıbılah olur. Gadından yana demokrâsinin ayıbı, bizim köyün ayıbına benzemez. Bizim köyde başını açmak ayıptır, İstanbulda gapamak... Bi Dünya gazatası al da okut inanmıyosan!

— Bu garılar camiye gitmez oğlum..

— Namazı evde mi gılar?..

— Bunlar namazı evde gılar, kumun üstünde gılar, aile gabinesinde gılar, turistik otelde gılar, hattâ taksi tomofilinin içinde bilem gılar!

— Beri bah Rıza.. Bunların beline bi dolanması gaç gayme dutar?

— Bahalı dutar..

— Ağnadık,, Gaç gayme?..

— Yüzü aş..

— Bi dolanması yüz olursa, gayrı üst yanına varmak için mâfolduk dimektir.

Öteki külhaniler grupu da, Nejad'ın nişanlısı Türkân'ı uzaktan uzağa kestiriyordu.

Salyangoz Tevfik, Zebani Ahmed'e dedi ki:

— Ulan Batı Kültürü görmedin mi sen hiç?.. Yanında erkek olan kadına bakılmaz, benim bildiğim..

— O senin dediğin Meşrutiyette olurmuş. Şimdi Hürriyet var.. Kıza gidip de, bir loportaş yapmıya kalksam, o zaman hakkın var. Ama ben sırf, göz teyemmümü ile onu derâguş ediyorum.

— Ne ediyorsun, ne ediyorsun?..

— Derâguş ulan..

— Yeşşşeee!..

Türkân, işin farkında değildi. Yüzükoyun kumların üstüne abanmış, yanında kendi gibi yatan Nejad'ın gözlerinin içine bakıyor:

— Ah canımın içi, diyordu. Bilmezsin seni ne kadar sevdiğimi.. Bazen düşünüyorum da, ya Tanrı bizi ayırırsa, ya kader önümüze dikenli çalılar dikerse, ya ümitlerimizin güneşi birdenbire sönüverirse, ya hayatın unutulmaz anları bir nisyan perdesinin ardında kalıverirse, ya şu mesut dakikalar, şu mesut yaşayış hiç umulmadık zamanda tükeniverirse, ya şu gözgöze bakışlar karanlıklarda eriyiverirse, ikimiz de deli oluruz, öyle değil mi şekerim?.. (NOT: Bu cümlenin iktibas hakkı mahfuzdur. Yerli filmcilere önemle ihtar olunur. A. V.)

— Tabiî deli oluruz. Ama deli olunca, tımarhanede nasıl olsa buluşuruz. Onun için benim korkum yok.. Ben zaten, seni sevmek için yaratıldığımı biliyorum!

— Ah, bir de 64 Mercedes'imiz oluverse..

— Tabiî.. Saadetimiz göklere ulaşır..

— Ah, bir de Amerika'ya kadar uzanabilsek..

— Coşkunluktan çıldırırız..

— Ah, bir de oradan bir vizon uydurabilsek..

— Artık dünaylar bizim olur.

— Ah, bir de Tarabya'da şipşirin bir villâmız..

— O vakit havalarda uçarız.

— Ah, bir de pırıl pırıl bir gerdanlık..

— Seni kraliçeler kadar güzel yapar..

— Ah, bir de lâcivert bir kotramız..

— Denizlerin fâtihi olur, Atlantik'te ceylân kesiliriz..

— Ah, bir de...

— Şey, nonoşum.. Benim karnım iyice acıktı. Ne yiyeceğiz?..

— Söyledim ya şekerim.. Çantada lop yumurta var, dedim. Salatalıkla domates var, dedim. Yetmez mi?..

— Plân gerçekleşinceye kadar, yeter elbet..

Delikanlı çantaya uzandı. Kız da yanağını kuma dayadı..

O sırada, aile kabinelerinin bulunduğu taraftan bir çığlık yükseldi. Bir kadın, avaz avaz haykırıyordu:

— Utanmaaaaaz!.. Reziiiiil!.. Ne hakkın var herkesi rahatsız etmiye?.. Ondörtler'den mi sandın beni?.. Her bir şeyimi kolluyorsun?.. Pulis yok mu puliis?. Lütfen koşun, burada bir ahlâksız var..

Kapı tarafından, gürültüyü duyan bir polis memuru koşmıya başladı. Mayolu erkekler, plâj hademeleri de polisin peşine takılmışlardı. Kadın, mütemadiyen bitişik kabineyi işaret ediyor:

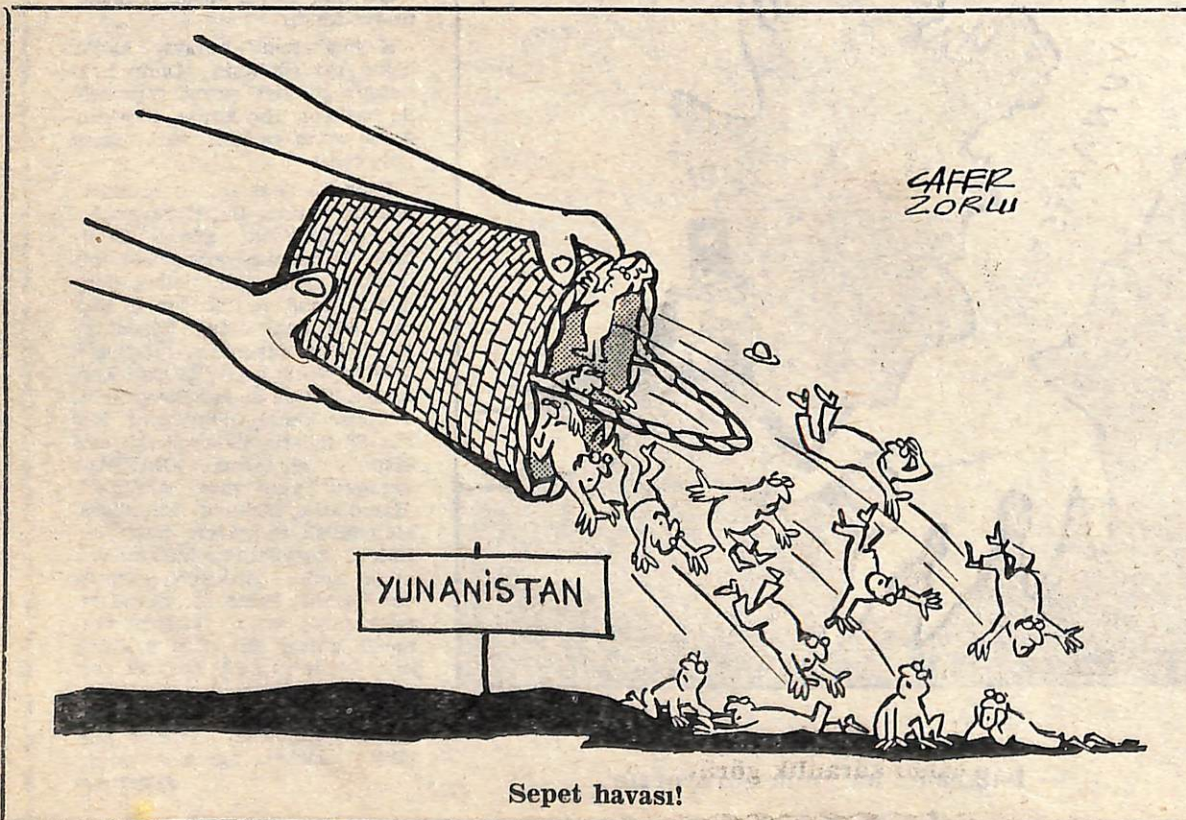
— Yakalayın utanmazı, tutun, diye çırpınıyordu.

Polis, nefes nefese kadının yanına geldi:

— Ne oluyor bayan?.. Niye bağırıyorsunuz?.. dedi.

— Ayol ben bağırmıyayım da, kimler bağırsın?.. Şu bitişikteki herife baksanıza..

— Hangi bitişikteki?..

Sepet havası!

— 26 numaradaki..

Polis, o tarafa doğru başını çevirdi:

— Şu kabinedeki mi?.. Ne yaptı size?..

— Ayol, daha ne yapsın?.. Gözünü deliğe uydurmuş da, bizi seyretmiye kalkmış utanmaz.. Bari bir şey yapsak.. Arkadaşım Sedat beyle, çıkaralım mı, çıkarmıyalım mı diye konuşuyorduk. Sedat bey çıkar diyordu. Ben çıkarmam diyordum..

— Haaa, yani Kıbrıs işini konuşuyordunuz, öyle mi?..

— Tamam memur bey.. O meseleyi konuşuyorduk vallahi..

Polis, kadının gösterdiği kabinenin kapısını vurdu. Orta yaşlı, şişmanca bir adam açtı kapıyı. Memur:

— Beyfendi, hakkınızda şikâyet var, dedi. Siz bayanı, tahtanın deliğinden gözetliyormuşsunuz.

Adam, kaşlarını çattı:

— Asıl ben onlardan şikâyetçiyim, dedi.

— Canım, siz niye şikâyetçi olacaksınız beyfendi?.. Onlar kendi aralarında konuşuyorlarmış.. Dış politikadan bahsediyorlarmış..

— Dış politikadan mı?.. Vallahi de yalan, billâhi de yalan.. Katiyen dış politikadan bahsetmiyorlardı.. Tam tersine iç politikadan bahsediyorlardı. Yatırım da yatırım, diyorlardı.

— İyi ama, onların hareketi, Ceza Kanununun hiçbir maddesine sığmaz..

— Peki, nereye sığar?..

— Nereye sığdığını tâyin etmekle görevli değilim ben.. Ama siz, budak deliğinden, bitişik kabineyi nasıl seyredersiniz? Memleketin turizm dâvasını nasıl baltalarsınız?.. Bunlar gazeteci olsa, üstelik sosyal adalet tarafları olsa, belki o zaman sizin hareketiniz affedilebilir. Ama bu mâsum yurttaşların o tarakta da bezleri yok. Beyim!.. Yaptığınız iş, kabinenin dokunulazlığını zedelemiştir. Buyurun karakola..

Adam boynunu büktü. Gömleğini sırtına geçirirken kendi kendine söyleniyordu:

— Bereket versin, herifin kabine dediği, plâj kabinesi.. Yoksa temelli hapı yuttuğumuzun resmiydi.. Buna da şükür...

Adnan VELİ

— Bütün dış politikamızı çeviren İnönü... Peki, Feridun Cemal ne?..
— Bakan!

Sansür hikâyeleri

Valla billâ inanılmıyacak hikâyeler. Bu hikâyelerin içinde bütün resmî makamların payı var.

Bir filimde, bir katil öldürmek istediği adamı nihayet yakalıyor ve

— «Ulan» diyor, «nihayet seni elime geçirdim.»

Sansürün direnmesi:

— «Efendim, çok kaba konuşuyor.. Olmaz!»

Bi'şey merak ediyorum, sansür teyzemiz. Acep senin nezaket edebiyatında katiller, avlarını yakalayınca:

— «Beyefendi, canım efendim, sizi yakınımda görmekten şerefyaboldum. Lütfen size lâyık olmıyan şu bıçağı, nâzik teninize sokmama, yüksek müsaadelerinizi rica edebilir miyim» mi der?..

* * *

Bir filmin jeneriği küçük harflerle yazılmış.

Sansürün fermanı:

— «Değişsin. Büyük harfle yazılsın!»

Ve danıştaya dayanıncaya kadar, film aylarca piyasaya çıkamamış.

Ah amatörler, işgüzar amatörler, ukala amatörler, her yere sızan, her bilmediği işe burnunu sokan, her heyete dahil olan amatörler, vatan size...

* * *

Başka bir filimde bir kız mutfağa gider. Arkasından sevgilisi onu izler. Muhabbet etmeğe başlarlar. Derken mutfağın kapısı açılır, istenmiyen bir şahıs görünür. Sevgilileri muhabbetlenmiş görünce:

— «Aaa... der, bilmiyordum...»

Sansür teyze'nin direnmesi:

— «Öyle demiyecekti, buraya limonata yapmağa geldinizi sanıyordum-»

Ver bi limon sansür teyze be... Ver!.. Artık diyalogları da sen yazmaya kalktıktan sonra, mesele yok!

* * *

Ankara MEKTUPLARI

Nimet Arzık

Az mı?..

Bir konuşmadan:

— «Efendim, fark şu... 27 mayıstan önce değerler kolay inkâr ediliyordu, 27 mayıstan sonra güç inkâr ediliyor! Fark bundan ibaret!..»

Az mı?...

«Conqueror yani Fâtih»

Burda durmadan sinema konuşuyoruz. Mazur görün, yeni keşfettik... Bir senaryo. Avrupalılar tarafından yapılmış. Belki adamlar yazanına bir milyon lira vermişler paramızla, eğer daha fazla değilse...

Siyah melek filminin senaryosu, Bizansın düşüşünü canlandıracak olan... Mister Thrumbo, denen meşhur bir senarist tarafından yazılmış. Amerikalı senarist...

Zağanos Paşa, genç imparatorun çadırına dalıyor. Bırakın ki dalamaz. Protokol o zaman pek şiddetliydi...

— «Conqueror» diye hitabediyor efendisine, yani Fâtih...

Bir ufacık teferruatı ıska geçiyor Thrumbo: İstanbul henüz fethedilmediğinden II inci Mehmed henüz «FATİH» ünvanını almamıştı!

İşte, reklâmımızı edecek diye bize göbek attıran, İstanbul'da çevrilecek film bu ayarda, ancak bu ayarda... Yalnız bu teferruat - eğer teferruat ise bu - bahis konusu diil, topyekûn tümüyle bu ayarda!

E ne zannetmiştin ki?

Büyük bir müessesenin hukuk müşaviriydi. Dertleniyordu bir gün.

— «Yahu» diyordu. «ben hukuku bitirdiğim zaman, hukuk benim kafamda büyük bir mefhumdu. Meğerse hukuk, şimdi anladım, personel müdürü Ali bey ne diyorsa oymuş.»

Niye başka şey zannettin ki üstad?...

Fark tavukta!

İsraelde, mendil kadar ufacık İsraelde, 350.000 tavuk varmış... Türkiye'de de 35.0000. Ürün saatleri diye bir saat var, ıslah evinden çıkmışlar gibi ıslah edilmiş radyomuzda, ve ben o ürün saatlerini dinliyorum. Siz dinliyor musunuz?.. 350.000 ve 35.000.

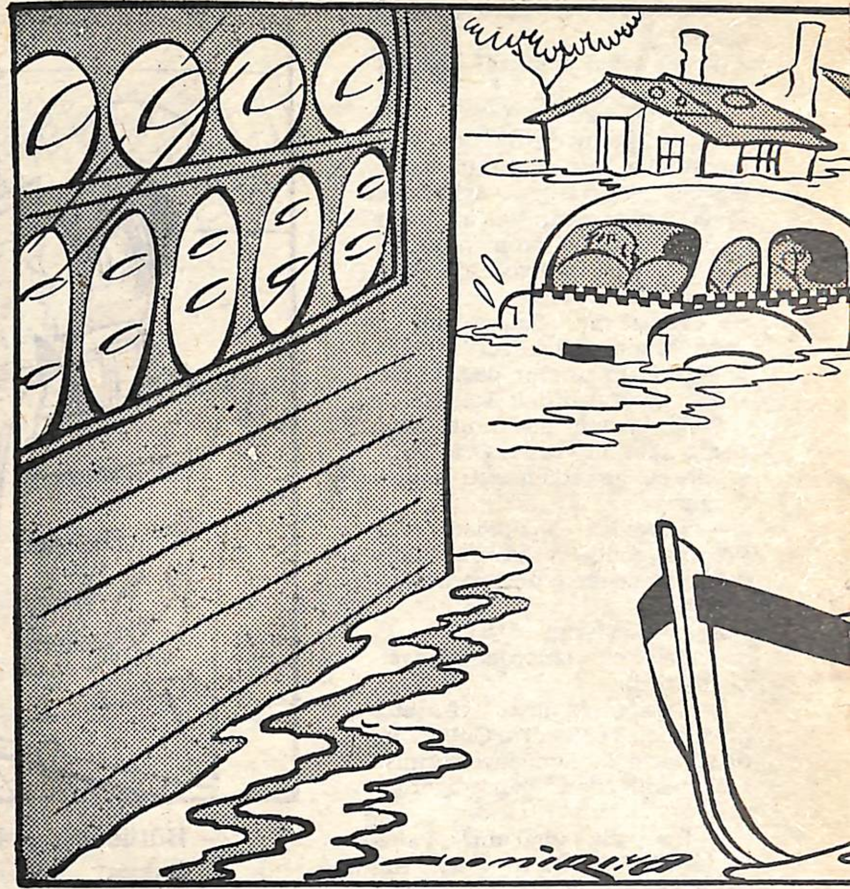
Tabii bunca fark sade... tavuk babında!.

Kıbrıs sarhoşu:

— Haaayt... Var mı bana yan bakan?..

İşcan — Bundan daha güzel turistik manzara olur mu?!..

— Oğlum şu fırına yana

İç güveysi

Zengin kız avcı için bir kekliktir, çulluktur.
Çok kimseden duyarsın: «Evlilik mutluluktur.»
Oysaki öz görevin basbayağı kulluktur:
İçi beni yakıyor, dışı âlemi yakar.

Hele senden ufacık bir kımıldama sezsin;
Denize gidemezsin, kulübe gidemezsin.
Dinlenme, iç huzuru evdeymiş. Ne demezsin?
İçi beni yakıyor, dışı âlemi yakar.

Kır yasak, cadde yasak, dostlarla sohbet yasak.
Sol omuzuma soğan, sağ tarafa sarmısak.
Sanırım daha fazla çile çekmez bir Tutsak;
İçi beni yakıyor, dışı âlemi yakar.

Güvensiz kimseymişim yetmiş olsa da yaşım.
Bir maksada matufmuş, giyinişim, traşım.
Eve getirdiğimden çok fazlaymış maaşım;
İçi beni yakıyor, dışı âlemi yakar.

Öğretmeni; annesi. Bu ne çeşit öğretim?
Kontrole tâbidir, her sözüm, hareketim.
Dışarda muhbirler var, evde sıkı yönetim;
İçi beni yakıyor, dışı âlemi yakar.

Yabancı kadınları görmek kimin haddine?
Resmine bakmak bile memnû, değil kendine.
Öyle bir hışmı var ki gâvuru sokar dine;
İçi beni yakıyor, dışı âlemi yakar.

Dertli hava çalarım, Âşık Garip sazıyım.
Ben sanki koca değil, bir koca enkazıyım.
Bir gün kızıp kovsalar evden dünden razıyım;
İçi beni yakıyor, dışı âlemi yakar!..

Salâhattin KUTLU

Teşhis!

Yaşlı doktor, doktorluk mesleğine yeni atılan oğluna öğüt veriyordu:

— Küçük şehirlerde, müşterilerine karşı takip edeceğin bir yol vardır. Onların alışkanlıklarını, endişelerini, korkularını gözönünde tutmalısın.

— Peki baba.

— Meselâ bir hastanın odasına ilk defa girdiğin zaman, etrafta bir yığın boş şeker kutusu görürsen; hastalığıyla, çok şeker yemesi arasında ilgi kurabilirsin.

— Evet baba.

— Şimdi şu adrese git. Hastan, genç ve güzel bir kadındır. Gözlerini dört aç.

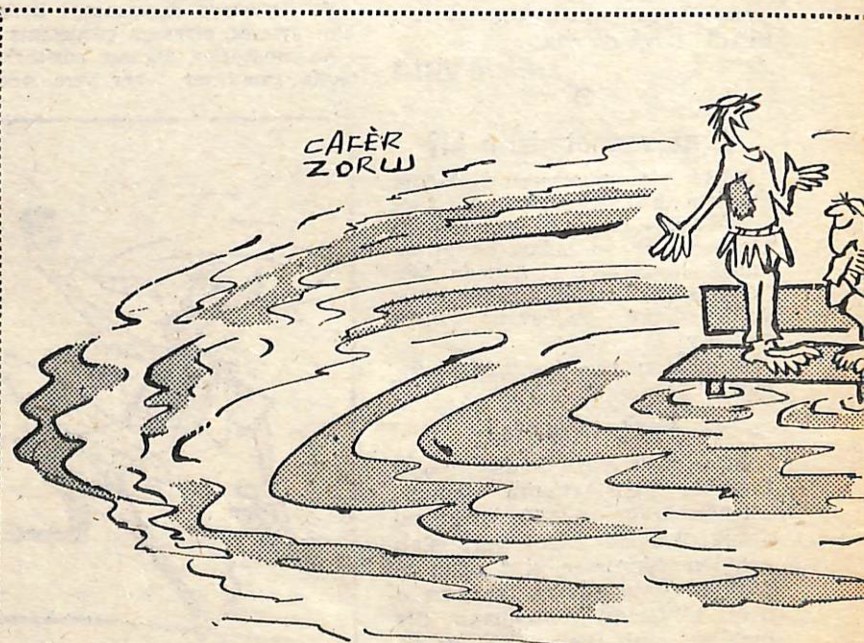
Delikanlı adresi aldı, çıkıp gitti. Akşamüstü eve döndüğü zaman, babasına,

— Söylediğin gibi yaptım, dedi. Hastaya esaslı bir rahatsızlığı olmadığını, sadece politikayla fazla ilgilendiğini anlattım.

— Peki ama, politikayla ilgilendiğini nerden anladın?

Genç doktor gülümsedi:

— Bunu bilmiyecek ne var? Bir aralık termometre elimden düşmüştü, almak için yere eğildim, parti il başkanı karyolanın altına büzülmüştü.

— Farzet ki Ad

...a yağmur yağdı...

Monokini

Polis, açık saçık bir mayo ile plâjda dolaşan güzel bir genç kızı durduttu:

— Bu ne rezalet.. Şu giydiğin sözde mayo ile plâjda dolaştığını annen görse ne der, onu merak ediyorum!.

Genç kız, dudaklarını ısırdı:

— Aman, kıyameti koparır, çünkü bu onun mayosudur!.

* * *

Son söz

Plâjda karşılaşmışlardı. Neriman, Aysel'in yüzüne bakarak sordu:

— Ne o Aysel, seni bugün biraz sinirli görüyorum.

Aysel, içini çekti:

— Sorma kardeş.. Dün gece benimkiyle kavga ettim.

— Amaan, üzüldüğün şeye bak, kocasıyla kavga etmeyen var mı şimdi?..

— Öyle ama, Nerimancığım benimki çok aksi, çok inatçı.. Hiç altta kalmaz.. Hep son sözü kendisi söyler.. İşte dün gece de öyle oldu..

— Peki, ne için kavga ettiniz?

— Unuttum, vallahi, önemsiz bir şeydi.. Doğrusunu istersen ben haksızdım, fakat son sözü o söylememeli.

— Evet, son söz olarak ne dedi?

— Her kavgada olduğu gibi yine «hakkın var karıcığım» dedi.

— Eeeeh, kırk yılda bir ben de berduşluğun safasını süreyim!

Fesleğen ektim

Fareler yol yapmadan kesiver sakalını!
Her yere dâvet etme siyaset çakalını!
Eteklemek mi lâzım her ensesi kalın'ı?
Söz sahibi olamaz artık alnı sakarlar!

Başarının formülü hatâyı saklamak mı?
Halk bunu sezmiyecek kadar bön mü, ahmak mı?
Maksat üzüm yemek mi, bağcıyı haklamak mı?
Körleri dövüştürür, açıkgözler, bakarlar!

Bir şeyler bekliyoruz gözlerimiz enginde,
Yıllar hep birbirinin biçiminde, renginde,
Senin olsun sazın da, sazenden de, çengin de!
Naz yapan nazeninden âşıklar da bıkarlar!

İnan öz yok çoğunun plânında, sözünde,
Bir gün gerçek sillesi şaklar kulak tözünde!
Dünyayı boynuzunda taşıyan öküzün de
İmkân olsa boynuna bir çıngırak takarlar!

Balla sarmısak aşı miğdeyi bulandırır,
Onlar köylüğü değil, Şeytanı da kandırır,
Vicdanları katkılı bir sıvıyı andırır,
Her şekle girmek için her boy kaba akarlar!

Bilgi tohumu saçtık, softa ayrığı çıktı,
Biraz sürat istedik «Bekle!» buyruğu çıktı,
Arslan diye yapıştık, tilki kuyruğu çıktı!
Hepsi ateş olsalar cürmünce yer yakarlar!..

Salâhattin KUTLU

GENÇ kadının eline büyük ve dört köşe bir zarf vermiştiler. İçinde piyasaya son çıkan en müstesna plâklar vardı.

— «Bir bey getirdi efendim...»

— «Yoksa bir uşak mı?...»

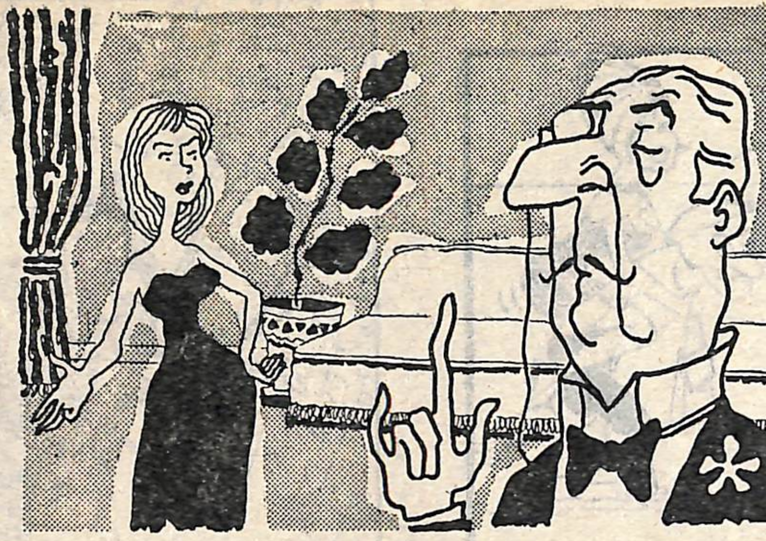
Kapıcı mütereddittı:

— «Zamanımızda beyleri uşaklardan, uşakları da beylerden ayırdetmek öylesine güçleşti ki...»

Zafrın üstündeki yazıya baktı. Kararlı, çevik, zarif ve çok işlek bir kaligrafiydi bu. Kendi ismine gönderilmişti emanet.

Ertesi akşam ayni meçhul şahıstan bir paket daha geldi... Bu seferki Leonor Fini tarafından resimlenmiş bir Baudelaire'di.

Doğum günü gelen sepet ise

gel... bayılırım!

PİTİGRİLLİDEN: ADNAN TAHİR

başlıbaşına bir sürpriz olmuştu. Çekirdeksiz üzüm, mandalina, kiraz, muz gibi mevsim bakımından birbirine zıt meyvalardan başka bu sepette isimlendirilemeyecek kadar güzel ve değişik çiçekler de vardı.

Sepetin bir kenarına iliştirilen etiket mükemmel bir ipucu olabilirdi. Hôtel Crillon'un antresindeki bu mağazayı Paris'in en ünlü çiçekçisi tutuyordu.

Doğum gününden başka turfanda meyvalara ve kıymetli çiçeklere meraklı olduğunu bilecek kadar kendisine yakın ilgi gösteren bu meçhul şahıs kimdi acaba?... Muhakkak öğrenmesi lâzımdı.

— «Bu sabah bir sepet aldım... Siz göndermişsiniz... İçinde mevsimsiz meyvalar...»

— «... Ve isimsiz çiçekler kokteyli...» diye tezgâhtaki kız cümlenin sonunu tamamlamıştı.

— «Sipariş sahibinin kim olduğunu öğrenebilir miyim?...»

— «Sepetin içine kartvizit konmamışsa şayet, söylemeğe mezun değiliz... Bizi mazur görmelisiniz efendim...»

Daha ziyade prenslere, prenseslere ve diplomatlara servis yapmağa alışık olduğu için müşteriyi kalb kırmaksızın da röfüze etmesini bilen çiçekçi böyle söylemişti ama, dudaklarının ucuna müsamahakâr bir tebessüm kondurmaktan da geri kalmamıştı. Muayyen bir ücret mu kabilinde suç ortaklığına derhal razı olacağı muhakkaktı.

Genç kadın çantasından aldığı bir avuç gümüş parayı çiçekçi kızın avucuna gürültüsüzce aktardıktan sonra eldivenlerini tezgâhın üzerine bıraktı ve Con corde meydanına çıktı.

Çiçekçi kız peşinden koşuyordu:

— «Eldivenlerinizi unuttunuz hanımefndi... Sorduğunuz isim Baron Phanegan'dir.»

Phanegan... Gayet dikkate değer bir adamdı bu. Ona Epy Club'te ve Galerie Charpentier'de çok rastlamıştı. Bir Hindiçini lokantasında da birbirine çok yakın iki ayrı masada oturduklarını hatırlıyordu. Sonra, kaplumbağaların aşk hayatı ile ilgili dökümanter bir filmin özel gösterilişinde de karşılaşmıştılar.

Otuz beş yaşında iri, uzun boylu bir adamdı. Biraz snobtu ama yakışıklı olduğu inkâr edilemezdi. Günde iki defa yıkanıp üç kere traş olduğu söyleniyordu. Gömleklerini ütü için Londra'daki kolacısına gönderiyor, yakasından da Lions Club'un rozetini eksik etmiyordu. Hâlâ Oxford tipi kravatlarda ısrar edişinde bile ayrı bir şahsiyet iddiası vardı.

— «Kimin tarafından geldiği belli olmayan o hediyeleri durup dururken göndermiş olamazsınız tabii... Maksadınız neydi?...»

— «Sizi sevdiğimi başka türlü anlatamazdım ki size... Sokakta giderken kadınların yolunu kesip «Hanımefendi benimle sinemaya gelmek ister misiniz?...» formülüne başvuracak tiplerden değilim herhalde değil mi?...»

— «Peki ama isminizi gizlemeğe ne lûzum vardı?...»

Beriki, boşluğu kucaklamak istiyormuşçasına iki elini birden gökyüzüne doğru kaldırmıştı:

— «Yıldızlar sevişmemizi mukadder kıldıktan sonra isim zikretmeğe ne lûzum vardı... Nasıl olsa sevişecektik.»

* * *

Ve seviştiler.

İlk haftaların her bakımdan eğlenceli ve oyalayıcı geçtiğine şüphe yoktu. Erkeğin, kendine mahsus bir takım garip huyları vardı. Ukalâ bir tesir bırakmaksızın konuşmasını, budala olmaksızın da susmasını biliyordu. Mütecessis sualler karşısında şaşırmıyor, verdiği kaçamak cevaplar bile tatminkâr oluyordu çoğu zaman. Teferruat üzerinde lüzumundan fazla duruşunda bile kişisel bir özellik mevcuttu.

Genç kadına bir şey söylememişti... Kendi bile farkında değildi belki... Ama sevgilisinin hayat tarzına yepyeni bir istikamet vermeğe başladığı muhakkaktı. Beriki de elinden tutulup istikbale yöneltilen bir çocuk gibi uysal davranıyor, çeşitli tavsiyeleri yerine getirmek bakımından da âdeta zevk duyuyordu.

Şu şöyle değil de böyle mi olmalıydı?... Hay hay... Fakat niçin?... diye sormağa lûzum görmeksizin söyleneni yapmağa çalışıyordu sadece.

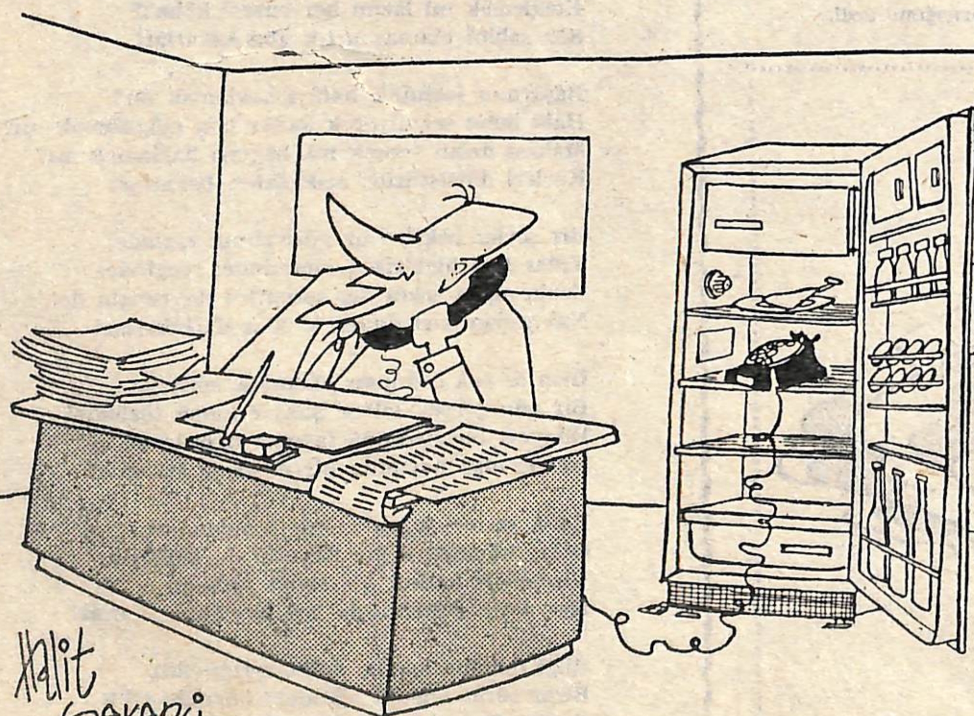
— «Bir insanın aklına gelen ilk şeyi söylemesi kadar saçma bir şey yoktur...» diyordu erkek. «Herkesin kullandığı tâbirleri tekrarlamak, herkesle ayni seviyeye düşmekten farksızdır. Lüzumsuz cevaplardan kaçınmak, yersiz sualler sormak zorunda kalmamak için de en iyi çare susmaktadır. Müdahale etmek karşımızdakinin gevezeliğini büsbütün arttırmaktan başka hiçbir işe yaramayacaktır. Topluluktan ayrılmak, daima dikkati çeken ayrı bir insan olmak istiyorsan yalnız gıda rejimine değil gramer ve lügat kaidelerine de önem vermeğe mecbursun. Aşağı tabaka ile yukarı tabaka arasına sıkışıp kalan bir sınıf vardır. Buna orta tabaka diyoruz... Diğer bir deyimle mânasız, hüviyetsiz ve çekilmez insanlar sınıfı. Böyle bir duruma düşmemek için topluluk denen çemberi yarmak, kalabalıktan ayrılmak, mutad dışı bir insan olmak şart. En şaşılacak şeylere bile katiyen şaşmayacaksın... Elinde olmayarak şaşmak zorunda mı kaldın?... Belli etmeyeceksin şaştığını.»

Genç kadının yeni sevgilisine intibak etmesi için bir ay kâfi gelmişti. Şimdi tiyatroya gittikleri vakit, sahnedeki bir nükteye bütün balkon istediği kadar gülebilirdi... O sadece susuyor... ve bekliyordu... Kahkahaların bittiği yerde o tebessüm edebilirdi belki sadece... Olgun ve medenî bir kimsenin nükteyi tarttıktan ve iyice hazmettikten sonra gülmesi normal değil miydi?... O da böyle yapıyordu işte.

Tekerlemeleri, tekerrürleri ve kolay cümleleri topyekûn silip atmıştı hayatından.

— «Hanımefendi benimle si-

Telefonlar sıcakta çalışmıyor. — Gazeteler —

Yazısız

nemaya gelmek ister misiniz?...» diyenlere yukardan aşağı bir bakışı vardı... Aman Allah...

* * *

Mehtaplı bir gecede kadın aşka gelmişti. «Tapıyorum sana...» diye inleyerek erkeğin boynuna sarıldı. Beriki kaşlarını çattı:

— «Çok yanlış bir lâf ettin yine... Herkesin düştüğü hatâya sen de düşüyorsun... Dünyada yalnız Tanrıya tapılır... Sen bir erkekten ancak hoşlanabilirsin... Şampanya içerken de dikkat ettim. Her yudumdan sonra bayılıyorum bu içkiye diyorsun. İnsan içkiye bayılmaz... Sadece zevk alır...»

Genç kadın bu tavsiye ve ikazlar konusunda bir noktaya kadar zorluk çekmeksizin gelmiş, fakat bu noktadan öteye geçemez olmuştu bir türlü. İngiliz. gerçi yakışıklı, sıhhatli ve sportmen bir adamdı ama aşk konusunda bütün bunlar yeterli birer meziyet değildi herhalde?... Daima dikkat edilmesi gereken çeşitli meseleler canını sıkmağa başlıyordu yavaş yavaş. Ne demeli ne dememeli?... Ne etmeli ne etmemeli?... Aklına bir sual geliyordu... Sormalı mıydı sormamalı mıydı?... Kendisine bir sual soruluyordu... Cevap vermeli miydi?... Vermemeli miydi?... Herkes basarken kahkahayı o kötü kötü düşünüyordu: gülmeli miydi gülmemmeli miydi?... Günün birinde evlenmesi de bahis konusu olabilirdi bu adamla... Ne yapmalıydı? .. Evlenmeli miydi evlenmemeli miydi?...

— «Koca olmağa namzet her erkeğin değeri bankadaki hesabı ile eşit orantılıdır» diyen bir arkadaşını hatırlamıştı birdenbire. İngiliz bu lâfı duymalıydı... Hor gören bir ifadeyle nasıl dudak bükerdi kimbilir?...

Sonbahar güneşinin artık yakmayan ışıkları altında vitrinlere baka baka yürüyordu... Bir yandan da düşünüyordu. Yönsüz ve hedefsiz bir gezintiye çıkmıştı. Vitrinlerden birinin aynasında gözü bir delikanlıya takıldı. Peşinden geliyormuş gibi bir hali vardı yabancının.

Kadın, bir sinemanın önünde durarak afişlere bakmağa başladı. Beriki artık kararını vermiş bir ifadeyle yaklaştı. Kahverengi bir pantalon... siyah bir ceket... uzun bir yaz mevsimine zor dayandığı anlaşılan beyaz bir çift pabuç... Solgun yanaklar... iki günlük sakal... elinde de elde çok taşındığı için rengini kaybetmiş bir spor gazetesi...

Dişleri vaktinden evvel sararmağa, saçları da vaktinden evvel dökülmeğe başlamış zamane delikanlılarından biriydi bu da.

— «Hanımefendi, benimle sinemaya gelmek ister misiniz?...» diye mırıldandı. «Yoksa bira içmeyi mi tercih edersiniz?...»

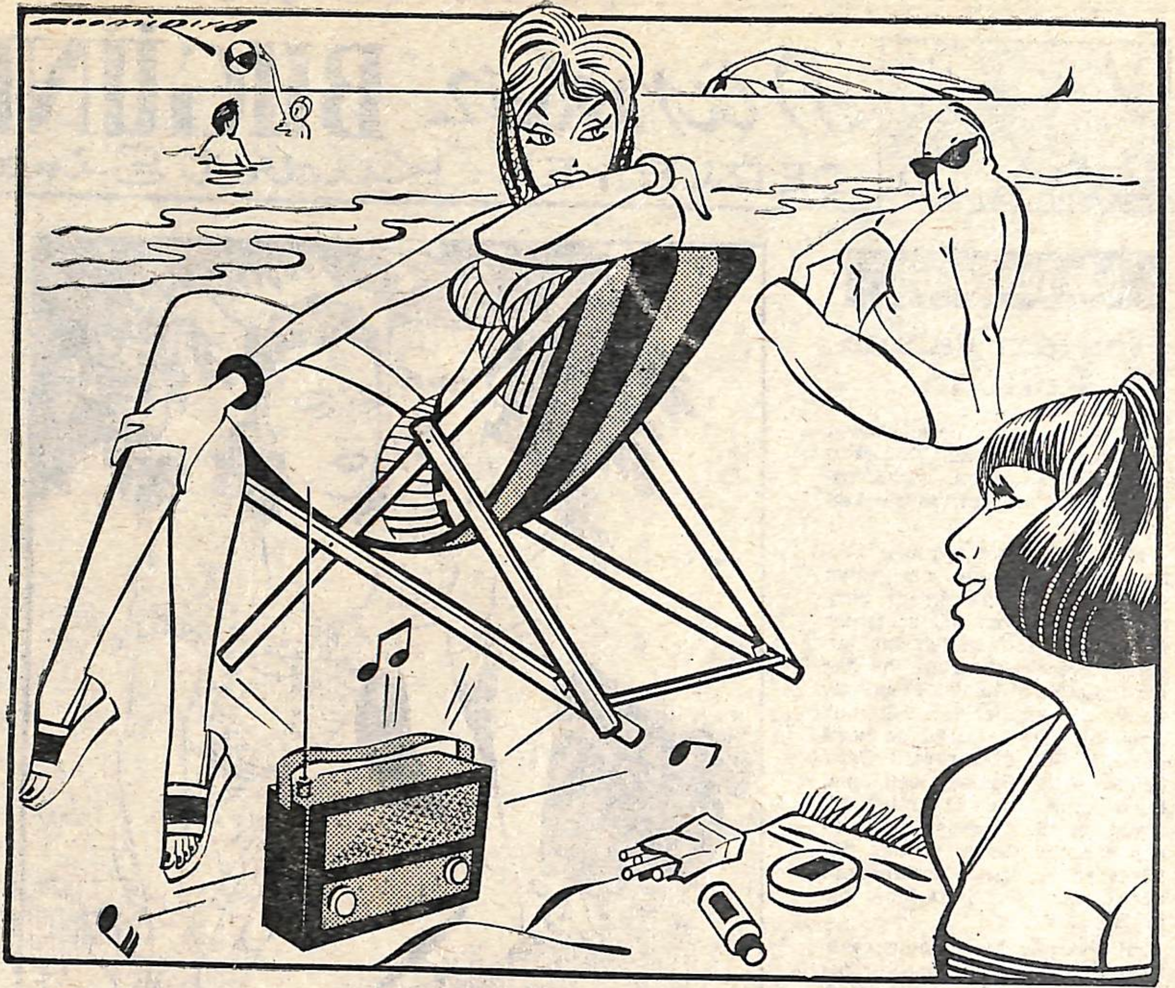
Genç kadın buz gibi bir ifadeyle yabancıyı süzüyordu. Ceketinin mendil cebinde bir tarak, bir dolmakalem ve bir kurşun kalem vardı. Ani bir kararla tebessüm etti:

— «Biraya da bayılırım... Sinemaya da bayılırım... Gel... Bütün masraflar benden.

Böyle söyliyerek delikanlıyı kolundan yakalamış sinemaya sokmuştu:

— «Sen burada bekle... Ben bir loca bileti alayım.»

Çeviren:
Adnan Tahir

— Öyle kaba, öyle cahil, öyle bayağı ki... Nasıl hâlâ zengin olmadığına şaşıyorum!..

Karşılık

Yazıhaneye gayet genç, gayet güzel, gayet sarışın bir dilber girdi. Büro şefinin karşısında, sanki film festivalindeymiş gibi şöyle bir kırıttı:

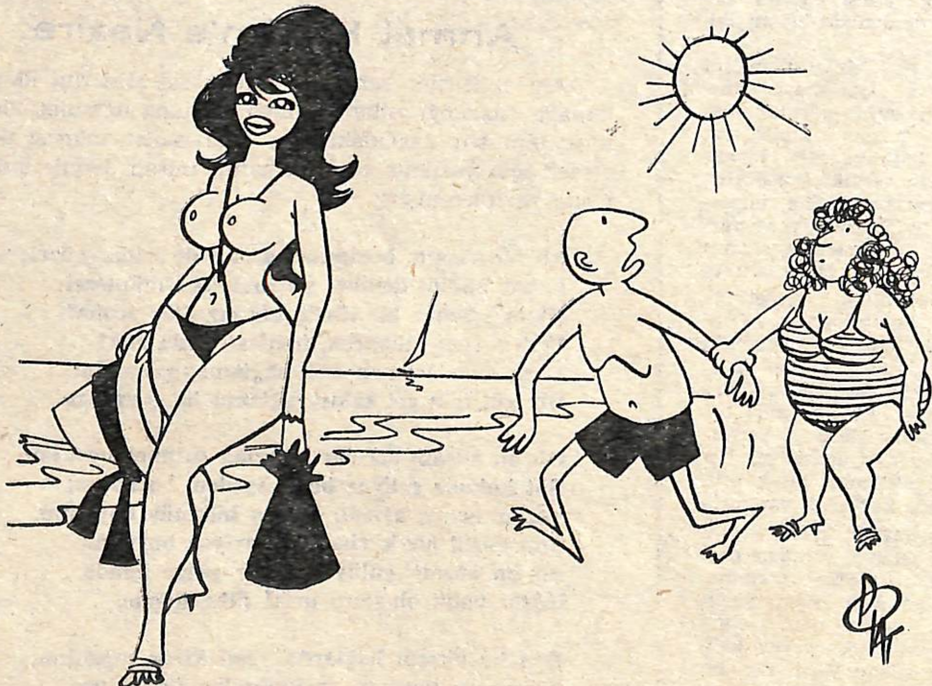
— İş arıyorum, dedi.

— Fakat, bizde size göze bir iş yok bayan!

— Siz bana iş verin, ne olursa olsun zararlı çıkmazsınız.

— Ne yaparsınız yani? diye sordu şef.

— Patronla evlenir evlenmez, sizi terfi ettiririm!

— Mâni olma da karıcığım, şu yeni moda hakkında biraz fikir sahibi olalım!..

Dünden BUGÜNE

DERLEYEN: Kudret Sinan

Eski Türk Mizahı

Başyazı yazma zorluğu

İlk Türk Mizah dergilerinden biri olan (Çıngıraklı Tatar) o çağda yazı yazmanın zorluklarını şu şekilde karikatürize etmektedir:

«Bir varmış bir yokmuş; vaktiyle herifin birisinin bir gemisi varmış... Hayır, bu olmadı. Şimdi Şirketi Hayriye (O zamanlar Boğaz'a vapur işleten bir kurum) diyecek ki «Hah, bu taş banadır. Çünkü haniya efendim?. Benim de gemilerim yok mu? Ama biz, Şirket değil de herif demişiz. Ne ziyanı var? Herif demek şirket demek değil ama, bunu kime anlatabilirsin? Bizimki mizah gazetesi olduğundan başımız derde girecek. Şikâyet edilip epeyi zahmetlere uğrıyacağız. En iyisi bunu değiştirmek..»

«Bir varmış bir yokmuş; vaktiyle bir demirci sokakta bir nal bulmuş... Hayır hayır bu da olmadı. Bu sefer de tramvay şirketi (O zamanlar atlı tramvaylar vardı ve yabancı bir şirket tarafından yönetiliyordu.) idare meclisi reisi Karayanos Efendi üstüne alınacak «Nal dedi. Nal kimin olur? Atın. Atı nereye koşarlar? Arabaya? En çok kimin arabası var? Tramvay şirketinin? Tramvay şirketi demek kim demek? Ben demek?» Evet evet, Karayanos Efendinin de şikâyet etmekte hakkı vardır. En iyisi mi havadan sudan bahsetmeli...»

Korkuluksuz köprü

Aşağıdaki fıkra «Eski Türk Mizahı»nın sözlü varyantlarından biridir. Pratik halk zekâsının yobazlığa karşı isyanını belirtmesi yönünden de önemi bulunmaktadır:

«Yörüğün biri bir gün, malını satmak üzere, kasabaya gelir. İşini bitirir; etrafı görmek için dolaşırken, birçok kimselerin kalabalık halinde, bir büyük kapıdan içeri girdiklerini görür. Aralarına karışır. Meğer burası cami imiş ve içerde vaaz varmış. Yörük, bir kenarda oturup dinlemeğe başlar. Hoca kürsüde, ateşli bir dille, cenneti ve cehennemi anlatıyormuş. Cennete gitmek için, cehennemin üstüne kurulmuş kıldan ince, kılıçtan keskin Sırat Köprüsünden geçilecek. Cehennemde harıl harıl ateşler yanıyor. Yörük, dinler dinler; dayanamayıp hocaya sorar: «Hocam; bu köprünün etrafında korkuluk var mı?» Hoca, önce şaşırır, fakat kendini toplayıp «Hayır, yoktur.» der. Bunun üzerine yörük, çalınmaması için üst üste koyup dizinde tuttuğu pabuçlarını eline alır: «Öyleyse hocam vay haline senin; cevabını verir. Sen bu kocaman bedeninle kendini şimdiden o ateşin içine düşmüş bil...» ve çıkıp gider.»

— Haydi söz ver de evlenelim güzelim...
— Bir defa da annemle konuşsanız..
— Konuştum... Sizi tercih ediyorum!..

Eski Şiirde Mizah

Ahmet Haşim'e Nazîre

Ahmet Haşim, senbolist nitelikteki şiirlerini ilk yayınlamağa başladığı yıllarda, hayli hücuma uğramış, alay konusu olmuştu. Aşağıdaki şiir; onun sanat anlayışı ile alay etmek için yazılmış ve o zamanın mizah dergilerinden birinde yayınlanmıştır:

Ah bu akşam, bostanlar aman ne kadar güzel;
Fakat bülbül denilen şu mahlûk-ı müptezel
Niçin susmaz bir türlü, cır cır öter acaba?
Derviş isen mübarek, hani sırtında aba?
Eğer güle âşıksan bel bağlama, yanarsın;
Bir gül için gel sakın, ağlama ha, yanarsın.

Oh bu akşam dereler kaymak tutmuş sıcaktan,
Süt kokusu geliyor her köşeden, bucaktan;
Sazlar açmış ağzını, kamış bükmüş boynunu,
Ahu gözlü bir kurbağ gösteriyor boynunu.
Ah bu akşam gülüyor sular gölge içinde,
Kâşki balık olaydım nefti ülke içinde...

Ben bu akşam bağlarda yeşil kiraz topladım,
Kırmızıya boyayıp sevincimden hopladım...

Tarihte Mizah

Çap hikâyesi

BİRİNCİ Dünya Savaşı'nda Cemal Paşanın komutasındaki 4. Ordu ile Suriye'de bulunan emekli yarbaylardan Hamdi Bey, o yıllara ait askerlik anılarından birini şöyle anlatıyor:

«Cemal Paşa, bir ara, Arap gönüllülerinden meydana gelmiş birlikler kurmayı düşünmüştü. Hazırlıklar yapıldı, gerekli işlemler tamamlandı. Osmanlı Devletine gerçekten bağlı olan Araplar yok değildi; akın akın gönüllüler gelmeğe başladı. En büyük zorluk dil konusundaydı. Gelen gençlerden önemli bir kısmı türkçeyi ya hiç bilmiyor ya da pek az konuşabiliyorlardı. Bu sebeple onlara bir yandan askeri eğitim, bir yadan da dil eğitimi yaptırmak gerekiyordu. Erlere türkçe öğretirken, öncelikle, askerlikle ilgili terimleri ele alıyorduk.

Çat pat türkçe kıvırmağa başlamış ilk gönüllülerden bir bölük kurmuştuk. Ben, o vakitler üsteğmendim; bölüğün yetiştirilmesi işi benim komutama verilmişti. Bir yandan yürüyüş talimleri yapıyor, öte yandan onlara mavzer silâhının niteliğini, parçalarını, özelliklerini öğretiyordum. Arap erlerini en çok yıldıran şey silâhı söküp takmak, söküp takarken her parçanın adını teker teker saymak; hele künyesini söyliyebilmekti.

Bir gün bölüğümü yine talime çıkarmıştım. Erlere birer birer ellerindeki tüfeğin künyesini söyletip tekrarlatıyordum. Bu işi zar zor başarabilmiştik. Sıra adları sayılan silâh kısımlarının el ile gösterilmesine gelmişti. Askerler, kendileri için pek zor olan bu çetin imtihanı, hatâlı hatâsız, başarıp sıralarını savuyorlardı. Bölüğün ufak tefek, kavruk, sevimli bir bedevisi vardı. Ona da mavzerin künyesini saydırdım. İyice ezberlemiş olmalı ki, bu işi gayet rahatlıkla yaptı; künyeyi bülbül gibi okudu. Bu defa ona, silâhın çapını sordum, göstermesini istedim. Bedevi er galiba çapın yerini bilmiyordu; elindeki tüfeği enine boyuna evirdi çevirdi, inceledi. Bir türlü işin içinden çıkamıyordu. Benim de karşısında ısrarla beklediğimi görünce büsbütün cesareti kırıldı. Hemen tüfeğini koltuğuna dayadı; rap diye vaziyet alıp bir selâm çaktı:

«— Kusura bakmayın komutanım; dedi. Silâhın çapını koğuşta uutmuşum..»

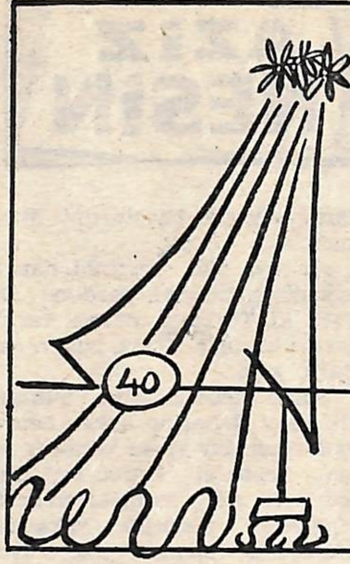
Çirkin Yer

Halife Me'mun'un çok çirkin bir nedimi vardı. Nedim, uzunca bir süre ortalıkta görünmedi. Bir gün meydana çıktı. Halife, ona nerelerde olduğunu sorup «Efendimiz; affedersiniz, vücudumun çirkin bir yerinde çıban çıkmıştı da istirahatteydim.» cevabını alınca, gülerek:

— Allah Allah... diye şaşırdı. Senin vücudunda yüzünden daha çirkin yerler de mi vardır?

SATILIK GELİN ESVABI

YAZAN / ADNAN TAHİR
ÇİZEN / TURHAN SELÇUK

ABLASINI HER BAKIMDAN GAYET İYİ TANIYAN NESRİN, ONUN PERİHAN'LA MESELEYİ AÇIKÇA KONUŞACAĞINI TAHMİNDE HİÇ DE GÜÇLÜK ÇEKMEDİĞİ İÇİN BABASINI DA ARALIK KAPININ ÖNÜNE SÜRÜKLEMİŞTİR.

BEN BÜTÜN SAADETİMİ BİR BAKIMA DA SANA BORÇLUYUM NERMİN ABLA... SATILIK GELİN ESVABI İÇİN GAZETEYE İLÂN VERMESEYDİK...

ONUNLA TANIŞMAN MÜMKÜN OLMAYACAKTI TABİİ...

İLK GELDİĞİ GÜN, EVLENMEK ÜZERE OLDUĞUNU, GELİN ESVABINI DA NİŞANLISI İÇİN ALACAĞINI SÖYLEMİŞTİ. KİBAR BİR ADAMDI... YAKIŞIKLIYDI VE ÇOK GÜZEL KONUŞUYORDU.

İŞİN SONU NEREYE VARACAK BAKALIM?

ESRAR PERDESİ KALKIYOR YAVAŞ YAVAŞ.

GELİN ESVABI VESİLESİYLE SIK SIK GELMEĞE BAŞLAMIŞTI. BİR DEFASINDA NİŞANLI OLMADIĞINI, GİZLİ BİR KUVVETİN KENDİSİNİ BANA DOĞRU İTTİĞİNİ AÇIKÇA SÖYLEDİ...

SEVİNÇTEN ADETA ÇILGINA DÖNMÜŞTÜM O GÜN NERMİN ABLA... BUGÜN YİNE GELDİ... BOĞAZA GÖTÜRDÜ BENİ... VE İZDİVAÇ TEKLİF ETTİ BANA. HEMEN EVLENELİM DİYOR. BEKLEYECEK HALDE DEĞİLMİŞ.

SEVİYORUM... HEM DE NASIL... İSMİ İRFAN... MİMARMIŞ... YÜKSEK MİMAR...

BİR MİRASÇI ARANIYOR!

AZİZ NESİN

Monşer, çok şanssız bir kadın halanız... Aksilik monşer. O sabah ihtilâl olmamış mı? İhtilâlciler Kralı, Prenses Feşafeş'in eteğinin altında solurken yakalamışlar. Kralı da memleketten sepetlemişler. Ne aksilik monşer, o kadar zaman olmamış da, tam ihtilâl olacak zamanı bulmuş... Yani, ihtilâl öğleden sonraya kalsa, Feşafeş kraliçe olacak... Evet, resmen kraliçe olamamış ama, gene de hususi şekilde kraliçe olmuş sayılır; çünkü kralın «Seni kraliçe yapacağım» diye sözü var; kral sözü mühimdir.

İhtilâl olup bitince, Prenses Feşafeş de saraydan çıkıp kocasının evine gelmiş tabii...

İhtilâlciler, Kralın akrabalarını da asıp kesecekler, memleketten kovacaklar diye, akrabaları kralın aleyhine dönmüş. «Mal onet!» Pardon, yani nasıl derler Türkçe ki, namussuzluk...

Paşa, Prenses Feşafeş'e - mil pardon - «Sen orospuymuşsun, benim karım olamazsın...» diyor. «Çünkü» diyor, «sen bana ihanet ettin, o hain kralla sarayda bir gece geçirdin.» Prenses Feşafeş de «Beni saraya sen kendin götürüp, elinle orda bırakmadın mı? Sen değil misin beni orda bırakıp gece haberim olmadan saraydan tüyen?..» diyor. Paşa da «Ben bıraktımsa seni, emaneten bıraktım» diyor.

Düşünün monşer, ne acı... Prenses Feşafeş ne kadın, ne büyük kadın, feleğin çenberinden geçmiş, hiç lâfın altında kalır mı... Mil pardon monşer, iskarpinini eline alıp «Ulan pezevenk, bu senin yaptığın pezevenkliğin bile kanununa sığmaz. Ben bunca pezevenkle iş yaptım, hiçbiri senin gibi kalleş çıkmadı...» diye üstüne yürüyüp, Paşa Hazretlerini dövmeye başlamış.

İhtilâlciler de kralın akrabalarının evlerini basıyorlarmış. Prenses Feşafeş'in iskarpinle kocasını dövdüğü sırada, ihtilâlciler de Paşanın konağına dalmışlar ki, ne görsünler, paşa yerde «İmdaaat! Yaaa Medeeeet!» diye feryad edip, kendisini öldürmeye gelen ihtilâlcilerden yardım istiyor.

Katiyen «ridikülize» etmiyorum, aynen... Aynen böyle olmuş...

Efendim, Kral memleketten kovulunca, Paşa «Bu kadar fedakârlığım boşuna mı gitti, ben karıyı saraya boşuna mı bıraktım!» diye çok kızıyor... Kim olsa kızar monşer...

Ne dediniz? Nasıl? Kabahat paşada mı? Ben sizin fikrinizde değilim. Evet, paşa kendisi Prenses Feşafeş'i Krala götürüp saraya bırakmış ama, ne bilsin adam ertesi sabah ihtilâl olacağını, ertesi sabah Kral hazretlerinin memleketten kovulacağını bilemezdi ki... Bilse hiç, böyle bir fedakârlığa katlanır mı? Çok kızmış Paşa. Ama kim olsa kızar.

Kral kovulunca, ihtilâlciler Paşa'nın bütün malını mülkünü elinden alıp, ona küçük bir maaş bağlamışlar. Bunun üzerine Prenses Feşafeş de «Ben bu herif başvekil olsun diye bu kadar fedakârlığa katlanayım da makbule geçmesin ha? Ben bu dargelirli herifle yaşayamam» deyip boşanıyor. Aslında ikisi de haklı... İkisi de fedakârlıkta bulunmuşlar ama, «mal şans», netice alamamışlar... Yoksa, ihtilâl olmasa, Prenses Feşafeş'in başvekil karısı olması da mümkündü.

Prenses Feşafeş boşanınca, Paşa da «Zaten namusuma dokunuyordu, onun için ben boşadım» diyerek haysiyetini korumuş.

«İl niya nüll sertitüd dan le şoz dü mond.» Ah pardon... Demek ki Türkçesi, dünya varlıklarına hiç inan olmaz, bugün var, yarın yok...

Şimdi efendim, ismi bilinseydi, kayıt defterine bakar hemen bulurduk. Bir ipucu verseniz bana... Acaba aile kadını mı? Çünkü evli aile kadınlarından da uygunsuz vaziyette yakalanıp buraya getirilenler çok oluyor. Pekiy Mümtaz Bey, hiçbir bilgi vermedi mi bu kadın hakkında? Yaa...

Aşağı yukarı hastanemize ne zaman geldiğini bilseydiniz... Geçen sene mi yatmış buraya? Ayını da bilseniz, bakardık deftere... Eşkâli nasılmış? Siz de bilmiyorsunuz... Ama size anlattıklarına göre kavgacı, hırçın bir kadınmış... Vallahi beyim, bunların içinde kavgacı olmayanı yoktur ki, hepsi kavgacı, hırçın, farfara... Kaç yaşlarındaymış? Kırkını geçkin... Belki elli yaşında filân... Hıı, onların mesleği için çok geçkin... Öyleyse çok düşük bir kadın olacak bu... Zührevî Hastalıklar Hastanesine ilk düşüşü müymüş? Haa, çok girip çıkmış... Sabıkalılardan desenize... O zaman bulmak biraz kolaylaşır. Hastanemizde yatanlar arasında mutlaka onu tanıyanlar vardır.

Başka bir malûmat yok mu? Vallahi çok zor beyim...

Hafif topallıyor muymuş dediniz? Sol gözünün altından dudağına kadar bir yara izi varmış dediler size? Haaa, anladıııım... Canım, tanımaz olur muyum hiç? Bizim devamlı müşterimizdir... Yırtık Leylâ derler ona... Bir lâkabı da Yamalı Leylâ... Suratında derin bir yara izi var da ondan böyle demişler. Yamalı Leylâ, yahut Yırtık Leylâ diyince, piyasadaki kadınlar tanır onu hep... Füüü, gayet eli maşalı, bir kadındır... Aman beyim, onunla bir ordu asker başedemez. Emniyet sicilinde onun mutlaka sabıka dosyası vardır... Çok iyi hatırlıyorum, gelirlerdi bize sivil taharri'ler...

Ama Yırtık Leylâ geçen sene gelmedi hiç... Son gelişi buraya, iki seneyi geçiyor. Evet, öyle ya... İki seneyi geçti. Çoktan beri buralara düştüğü yok... Size onun yeri mi lâzım? Mutlaka kendisini bulup konuşmalısınız? Öyleyse, durun bakayım... Onu içerdeki kadınlar bilir... Halit Efendiii... Gel buraya! Çabuk bana Melâhat Hanımı çağır...

Beyim, onun bir son vakası oldu burda... Korkunç bir şey... Hatırladıkça hâlâ tüylerim ürperiyor... Bunca senedir ben burda nelere şahit olmuşumdur, ne facialara, ne cinayetlere, ne kavgalara... Ama Yırtık Leylâ'nın yaptığını kimse yapmadı... Anlatsam şaşarsınız beyim... Anlatayım.

Geldiniz mi Melâhat Hanım... Siz, Yırtık Leylâ'yı hatırlarsınız, değil mi... Tabii, işte o kadın... Şimdi bize Yırtık Leylâ'nın yeri lâzım, acaba nerdedir? Koğuşa gidin de lütfen, sorun kadınlara, bakalım, nerde olduğunu bilen var mıymış? Mutlaka bilirler... Eskiler bilir. Hepsine sorun teker teker...

(Devamı var)

Aşk ve Polis Romanları

* Bu romanlar rastgele yabancı eserlerden dilimize çevrilmedi.
* **Bu romanlar, dünya edebiyatını dolduran binlerce eser arasından titizlikle seçildi.**
* Bu romanları en usta kalemler, en güzel türkçe ile dilimize çevirdi.
* Bu kitaplar karton kapak, beş renkli kuşe gömlek içindedir. Tertemiz basılmıştır ve iplik dikişle dikilmiştir. Üç yanından kesilmiştir.
* **Bu kitaplar AKBABA YAYINEVİ neşriyatıdır.**
* **Her ayın birinci ve onbeşinci günü bir kitap çıkacaktır. Her kitap 5 liradır.**

Birinci kitap: **KÖR ŞEYTAN** çıktı.

UMUM DAĞITIM MERKEZİ : BATEŞ

(AK: 169)

MİLLETLER GÜLÜYOR

Sıra

İhtiyar adam kiliseden çıkarken elinde, içi para dolu, tepsiyle genç bir kız yanına yaklaşır; ihtiyarın para vermesini bekler, ama ihtiyar adam kıza merakla sorar:

— Bu paraları kimin için topluyorsun?

— Allah için!...

İhtiyar düşünür:

— Öyleyse, der, topladığın o paraları bana ver, onu muhakkak ki ben, senden önce göreceğim!...

Çıplak heykel

Küçük Albert plâjın tenha bir köşesine sığınmış, ıslak kumlarla, özene bezene çıplak bir kadın heykeli yapıyordu. Onu birkaç dakikadan beri seyretmekte olan yaşlı bir kadın dayanamadı:

— Böyle açık saçık şeyler yapmağa utanmıyor musun? diye Albert'i azarladı.

— Aaa!.. Ne kızıyorsunuz madam? Bu sizinki değil, mürebbıyemin!...

Hediye

Anatole karısı Marie'nin yaş gününü bu sene nasılsa unutmamış, ona bir sabahlık almıştı. Hediyeyi verirken:

— Sevgilim, dedi, tezgâhtar kız bunu bana gösterince, hayret değil mi seni içinde görür gibi oldum!..

Marie güldü:

— Şaşacak ne var? dedi, üç senedir aynısını giyiyorum!...

— Rica ederim Pol, artık şu bekârlık huylarından vazgeç!..

Harika

Doktorun karşısında oturan yaşlı adam;

— Seksendört yaşındayım doktor bey, dedi. Hâlâ genç kızların peşinden koşuyorum.

— Bu yaşta harika bir şey!!...

— İyi ama, niçin gittiğimi bilmiyorum ki...

* * *

Çare

Karakola nefes nefese gelen adam:

— Komiser bey, dedi, üçüncü defadır ki ben berberdeyken motosikletimi çalıyorlar, lütfen buna bir çare bulun!..

Komiser hemen karşılık verdi:

— Saçlarınızı uzatın!...

* * *

Twist!

Hollywood'da bir yıldız, daha yaşlı bir arkadaşına;

— Sana bir hediye vereceğim dedi,

— Ne gibi?

— Bir kitap! Dansla ilgili zannedip aldım, ama aldanmışım, adı «Oliver Twist»!!!...

— Evet bay komiser, dün geceki ziyafetten sonra bizim veznedarla sekreter kız ortadan kayboldular!

Öksüz

İlk önce babasını, sonra da annesini öldürerek, yılın en korkunç cinayetlerini işleyen «Newyork Canavarı» yargılanıyordu. Avukatı müdafaa sırasında pek fazla bir şey söyliyememişti. Konuşmasını bitirirken,

— Söyliyecek bir tek şeyim kaldı sayın jüri âzaları, dedi, bu zavallı, perişan öksüze acıyın!!...

* * *

Aşk izdivacı

İki yıldız namzedi koşuyordu. Biri ötekine,

— İdealim bir taşla iki kuş vurmak, dedi.

— Nasıl?.

— Bir mültimilyonerle aşk izdivacı yaparak...

* * *

Evli misiniz?..

Evli olmadıkları her hallerinden belli olan bir çifte otel kâtibi sorar:

— Evli misiniz?...

— Tabii der kadın, her ikimiz de!..

— Burada çalışmak için üste maaş mı istiyorsun?

Traş

Berber İskoç müşterisine sordu:

— Saçınızı mı kestireceksiniz yoksa traş mı olacaksınız?..

— Önce bana fiatları söyleyin, saç kesmek için ne kadar alıyorsunuz?

— İki sterling!...

— Ya traşa ne kadar?...

— Bir sterling!

İskoç düşündü, taşındı, hesabını yaptıktan sonra:

— Başımı traş edin dedi.

Cephe gerisi

İkinci Dünya Savaşında idi. Garp Cephesinde muharebe iyice kızışmıştı. Yaylım ateşinin şiddetinden paniğe kapılan bir er geriye doğru kaçmağa başladı. Bir hayli koştuktan sonra karşısına çıkan bir subay tarafından durduruldu:

— Nereye kaçıyorsun böyle?

Asker cevap vermedi. Subay sualini tekrarladı ve yine cevap alamayınca öfkeyle bağırdı:

— Konuşsana be adam; ben kimim biliyor musun?

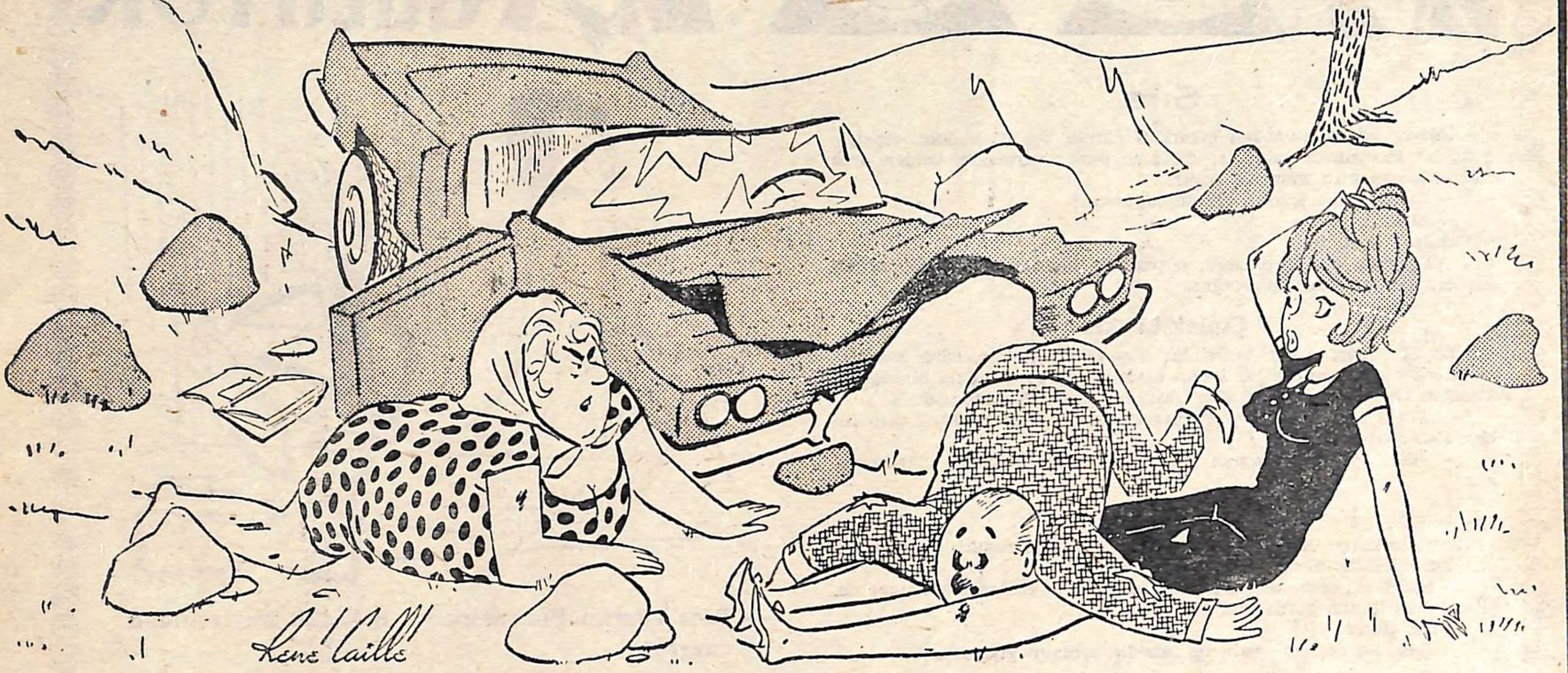
— Hayır!

— Ben senin generalinim!..

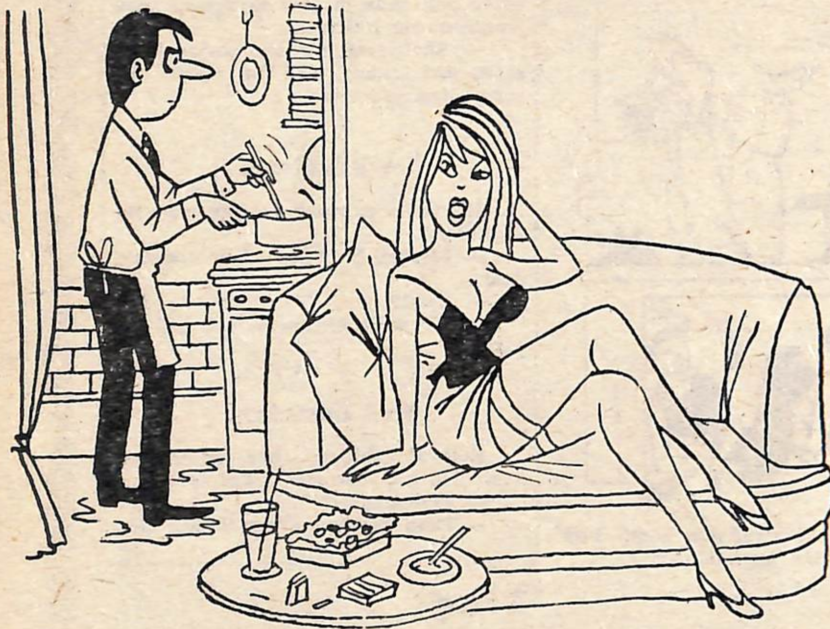
O zaman asker dehşetle irkildi:

— Aman Allahım, bu kadar geriye kaçmışım demek...

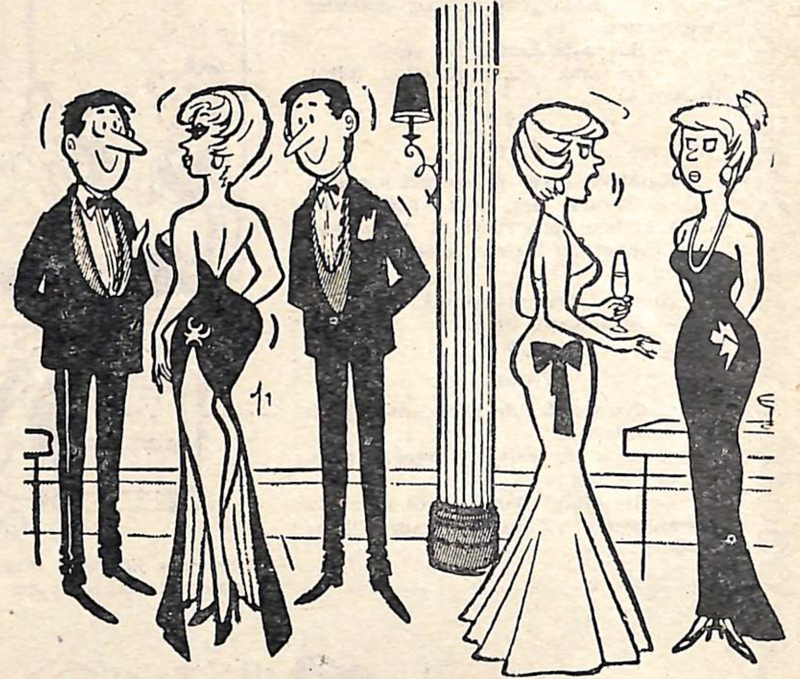
Dünya Karikatürleri

—PİS HERİF.. ŞU HİZMETÇİNİN DİZLERİNE KAPANMAK İÇİN ELİNDEN GELENİ YAPIYORSUN!..

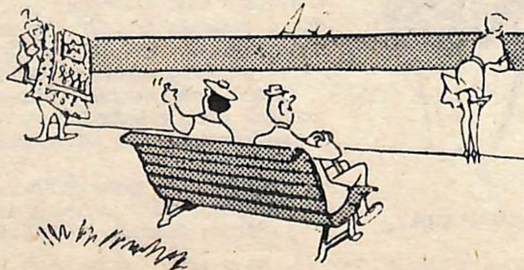

—ŞİKAYET ETMEYE HAKKIN YOK KARICIĞIM, EVLENMEDEN ÖNCE SANA YALNIZ ÇORBA PİŞİRMESİNİ BİLDİĞİMİ SÖYLEMİŞTİM!.

—KABAHAT BİZDE... ONUN NE MAL OLDUĞUNU KOCALARIMIZA SÖYLEMELİYDİK!

YAZISIZ

328

9 EYLÜL
1944
•
9 EYLÜL
1964

YAPI VE KREDİ BANKASI

(Reklâmcılık: 2858—170)

Akbaba

— Sen gişenin önünde kuyruğa gir, bilet buluncaya kadar biz burada güneşlenelim!

— İtalyan karikatürü —